Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 180 (15803) | 1981 оной августын 6, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭДЭБХИТЭЙ ХАБААДАНА

Ниитын адууһа малла үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн зонииие эдэбхитэйгээр хабаадуулха талаар Яруунын районой арадай депутадуудай Эгэтын сомоной Соведэй, Баргажанай районой арадай депутадуудай Һубын сельскэ Соведэй, Хяагтын районой арадай депутадуудай Хүдэриин сомоной Соведэй үүсхэлые манай сомоной Соведэй хүн зон халуунаар дэмжээ һэн. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ сомоной Соведэй харьяата газар дээрэ ажаһуудаг, ажал хэжэ шадаха хүн бүхэн хабаадаха гэжэ шиидэнхэй.

Урдашье жэлнүүдтэ сомоноймнай Соведэй организаци, эмхи зургаануудай коллективүүд, һургуулиин багшанар, һурагшад, пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд тэжээл бэлэдхэлгын үедэ амяа хараад һуудаггүй, энэ шухала кампанида эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Энэ жэлдэ тэдэнэй эдэбхи, үүсхэл бүришье ехэ.

Жэшээлхэдэ, Санагын дунда һургуулиин багшанар, һурагшад тусхай звено байгуулаад, үбһэ бэлэдхэхэеэ гаранхай. Звенодо 12 хүн хүдэлнэ, тэрэнии багша Василий Санжиевич Мархаев хүтэлбэрилнэ. Номто, Дасанай һуури гэжэ газарта тэдэндэ 180 гектар сабшалан, олон жэлэй ногоон даалгагданхай. Августын 23 гэхэ гү, али багшанарай суглаан болотор 1300 центнер үбһэ бэлэдхэжэ совхоздоо тушааха гэһэн уялга тэдэнэр абанхай.

Сомоной Соведэй гүйсэдком, хүдөөгэй библиотекэ, подстанци үбһэ бэлэдхэжэ байгаа звенонуудта 7 хүниие эльгээгээ. Тэдэнэр үбһэ бэлэдхэлгын дүүрэтэр тэндэ хүдэлхэ. Тиихэлэ һургуулиин багшанар Б. Б. Бахутов, Р. Б. Унтанов хоёр Сарлан гэжэ газарта үбһэ сабшахаяа гаранхай. 350 центнер үбһэ һуриилжэ, совхоздо тушааха зорилго урдаа табинхай. Сомсоведэй мэдэлэй организаци, эмхи зургаан тэндэ ажаллажа байһан хүн бүхэндэ үбһэ сабшаха участок даалгаглажа үгтэнхэй.

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй республикын колхозниигуудта, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта Хандалга гаргаһанай һүүлээр нютагаймнай пенсионернүүд түрэл совхоздоо тэжээл бэлэдхэлгэдэнь бүтэдөөрөө туһалха гэһэн шиидхэбэри Соведэйнгээ заседани дээрэ гаргаад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилэнхэй. 78 наһатай пенсионер Дымбрыл Садаев нёдондо намаг газарта, харгын хажуугаар ургаһан ногоо сабшажа, совхоздоо 40 центнер үбһэ тушааһан юм. Энэ жэлдэшье баһал тэрээнһээ бага бэшэ үбһэ тушаахаб гэһэн уялга абаад, хүдэлжэ байна.

Мүнөө үбһэ бэлэдхэлгэ дээрэ 40 гаран пенсионернүүд хүдэлжэ байна. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ Н. Б. Хадаев, Б. Д. Шагжиева гэгшэд ябана. 300 центнерһээ бага бэшэ үбһэ совхоздоо тушааха гэһэн зорилго пенсионернүүд урдаа табинхай. Энэ жэл сомоной Соведэй мэдэлэй организаци, эмхи зургаануудай, һургуулиин коллективүүдэй, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй болон пенсионернүүдэй хүсөөр 2450 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ.

Энэ жэлдэ сомоноймнай Соведэй харьяата Санагын совхоз 54772 центнер үбһэ, 9456 центнер зелёнко бэлэдхэхэ. 1080 тонно сенаж, 3945 тонно силос дараха түсэбтэй. Нуга сабшалангай ургасын тиимэ һайн бэшэшье һаа, тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо совхоздо бии. Тэрэ арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхын тула нютагаймнай бүхы ажалшад тэмсэжэ байна.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ сомоной Соведэй депутадууд ябана. Тэдэнэй тоодо республикын габьяата механизатор Д. П. Доржиев, залуу тракторист Ц-Д. А. Тарбаев, совхозой хүдэлмэришэд Д. Г. Намсараев, Е. Б. Хадаева болон бусад оролсоно.

Нютагаймнай ехэнхи хүн зон мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ гараад, хүдэлжэ байна. Тиимэһээ эдэниие худалдаа наймаагаар, ажаһуудалай хэрэглэмжын, медицинэ болон соёлой талаар гүйсэд хангаха гэээшэ тон шухала. Тиимэһээ энэ асуудалда манай сомоной Соведэй гүйсэдком анхаралаа ехээр табина.

Сомоноймнай Соведэй харьяата газар дээрэхи бүхы ажалшад ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадан, республикынгаа нютагай ондоо Соведүүдһээ гээгдэхэгүйн түлөө шанга тэмсэл хэжэ байна.

С. САНЖИТОВ.
Захаминай районой Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Репортаж

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Хүдэриин гол урданһаа хойшо эндэхи хүн зоной, адууһа малай ундан, газар тарялангай ургасын эхин байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Түргэн урасхалтай, тунгалаг сэбэр уһатай энэ гол шугы бургааһанай, нуга сабшалангай дундуур урдадаг. Байгша ондо ниигэ газарай ургаса яһала һайн.

Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байба. Үбһэ суглуулдаг «ПК-1,6» түхэлэй агрегат шэрэһэн хүхэ үнгэтэй тракторта дүтэлбэбди. Энээниие совхозой дүршэлтэй механизатор Владимир Цыбикжапович Банзаров жолоодожо ябаа. Тэрээнһээ тиимэшье холо бэшэхэнэ Иван Михайлович Серебренниковэй трактор арзагар шүдэтэй ГВК түхэлэй тармуур шаггагалантай, үбһэн баалнуудые хойноо үлөөн сташална. Мүн эндэ Сергей Иванович Капустин үбһэ тармажа ябахань харагдаба. Тэрэнэй татаһан үбһые Семен Иннокентьевич Зимирев «ПК-1,6» түхэлэй агрегадаараа суглуулан абаад, һүриин хажууда асаржа, томо гэгшын бухал газарта унагаажархина. Эдэ бүгэдые хаража байхада үтаа урматай, баясамаар байгаа һэн. Юуб гэхэдэ, мүнөө сагай орёо оньһон техникые эдэ залуу хүбүүдэй иимэ бэрхээр хүдэлгэжэ байһандань баясаа һэмди.

— Эдэмнай совхозой түрүү механизатор, урдандаа республикын суута хартаабхашан ябаһан коммунист Михаил Васильевич Зимиревэй даадаг оньһожоруулагдамал звено гэээшэ, — гэжэ совхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Д. О. Бамбаев бидэндэ ойлгуулба. —Тус звено совхоз соогоо эгээл түрүүлэн үнгэрэгшэ һарын 22-то үбһэндэ ороо. Энэ сагһаа хойшо нилээд ажал ябуулаа. Үшөөшье ехэ юумэ хэхэ байгаа. Харин эдэ үдэрнүүдтэ бороо хура орожо, ажалыемнай горитой һаатуулба. Теэд манай хүбүүд, басагад иимэ сагта гараа дэлгээд. гэр бараандаа һуудаг бэшэ ааб даа, — гэбэ.

Үнэхөөрөөшье энэ звеногойхид бороотойшье сагта гар хажуур барижа, налхи боллогтой газарай, шугы бургааһан соогуурхи, һубаг хаанабай захаархи ногооое нэгэшье һөөг үлөөнгүйгөөр сабшажа абадаг. Харин тэнгэриин сэлмэжэ, наранай шарахалаар лэ трактор, машинала хүнхинүүлжэ, үбһэеэ соможо эхилдэг юм.

Мүн эндэ тракторна гурбан косилка таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ. Тэдээндэ пенсионернүүд Гэрэл Николаевич Раднаев, Сергей Эрдынеевич Раднаев болон бусад ажаллана. Эдэнэр үдэртөө 5 гектарай ногоо сабшаха даабаритай һаа, тэрэнээ 7—8 гектарта хүргэдэг байба.

— Тээ тэрэ сомоологдожо байһан һүриин дэргэдэ звеноое даагша хүдэлжэ байна. Өөрөө үбһэ һүрилдэг түхеэрэлгэдэ ажалладаг юм. Үсэгэлдэр нэгэ һүри хээ һэн. Харин мүнөө үтлөөнһөө хойшо гурбадахяа соможо эхилэнхэй, — гэжэ Дамба Очирович зүүн урагшаа зааба.

Нээрээшье урда бэедэ Бада-Хонхор гэжэ газарта бэе бэеһээ холо бэшэхэнэ гурбан томо һүри бодонхой, дүрбэдэхинь сомогдожо дүүрэхэеэ байба. Тэрэ һүриин захада олон бухалнууд асаргдаанхай, тэрэниие Михаил Зимирев ехэл дүршэлтэйгөөр һарагар ута һабартай түхеэрэлгээрээ оншотойгоор үмхэн абажа, сомоо дээрэ шадамгайгаар табижархина. Тэрэ үбһыень Василий Самбуевич Банзаров аятайгаар ябталан гэшхэнэ.

Бага забһар һамбаашалан, Михаил Васильевичай ажал хэрэгэйнь һонирхоходомнай:

—Минии даадаг звенодо 16 хүн хүдэлдэг юм. Бүхыдөө 7 трактор, үбһэ суглуулан обоолдог 3 түхеэрэлгэ, тракторна 2 тармуур, волокуша болон бусад хэрэгтэй оньһон техникэ хэрэглэгдэнэ. Бидэ энэ жэлдэ 3240 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаритайбди. Энээнээ үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо бүхыгөөрөө оролдонобди, —гэжэ тэрэ харюусаба.

Тиигэншьегүй яахаб. Юуб гэхэдэ, эдэнэр эндэхи 147 гектар сабшалангаа һайса уһалһан, аргал шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр гаргаһан байна. Нёдондоной ган гасуур жэлдэ гектар бүрииһөө 20 центнер үбһэ абаһан һаа, харин мүнөө жэл тэрэнээ 30 центнертэ хүргэхэ хүсэлтэй.

— Үбһэндэ ороһон түрүүшын үдэрнүүдтэ 12 гектарай ногоо хурлажа, һү һаалиин түбэй фермэдэ 70 тонно сенаж дараабди. Мүнөөдэр үдэшэлэн болотор үшөө нэгэ һүри табиха хүсэлэнтэйбди. Тиихэдээ хоёр хоногой туршада бүхы дээрээ 250 центнер үбһэтэй болохо зэргэтэйбди. —гэжэ звеное даагша хэлэбэ.

Эдэнэр үбһөө шарга дээрэ һүрилөөд, тэрэ доронь малай гүүртэнүүдтэ, отаранууд-та тракторaар шэрэжэ абаашана.

— Үбһэшэднай үдэртөө гурба дахин халуун эдеэгээр хангагдана. Тогоошон Тамара Константиновна Капустина энэ ажалда униинһөө хойшо хүдэлжэ, нилээд дүршэл шадабаритай болонхой. Тэрэнэй хэһэн эдеэн бултандамнай һайшаагдадаг, — гэжэ Михаил Зимирев тогоошоноо магтаба.

Д. ДОНДОКОВ.
Хяагтын район, Хүдэриин совхоз.

НЁДОНДОНОЙХИҺОО ҮЛҮҮГЭЭР

Сабшалан дээрэ хажуурай ханхинаан, косилкануудай таршаганаан зэдэлжэ, үбһэ ногооной хоншуухан үнэр анхилна. Үглөө эртэһээ хажуур үргэлһэн хүнүүд олоороо харагдадаг болоо. Эдэнэр адууһа малдаа тэжээл бэлэдхэхэ хүсэлтэй ябана гээшэ.

Мүнөө жэлдэ эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ниитын малдаа 12 мянган центнер үбһэ, 700 тонно сенаж бэлэдхэжэ абаха зорилготой. Һүүлэй мэдээгээр Шэнэ-Буусын МТФ-гэй газаа 400 тонно сенаж дарагдаа. Энэ хүдэлмэриие коммунист Б. Н. Найданов үдаридана. Эдэнэр бүхыдөө 700 тонно сенаж дараха хүсэлтэйгөөр ажаллажа байна.

Үбһэ хуряалгашье урагшатайгаар ябуулагдана. Бүхыдөө үбһэшэдэй 5 звено тэрэ тоодо нэгэ оньһожоруулагдамал звено эмхидхэгдэнхэй. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаһан үхибүүд болон пенсионернүүдэй ажалай түлөөһэн дээшэлүүлэгдээ.

Энэ жэлдэ хура бороон бага, ган гасуур болоошье һаа, колхозой сабшалан саг соогоо уһалагдаһан, үтэгжүүлэгдэһэн байна. 860 гектар сабшаланда минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа, хоёр-гурба дахин һайса ундалуулагдаһан байха юм. Колхозой мелиоратор М. Ц. Дондуковой хүтэлбэри доро сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнхэй.

Үнгэрһэн хабартаа, зунай эхеэр колхозой луговодууд нухэд Доржиев, Пушкарёв, Колесников гэгшэд орсдлдосотойгоор хүдэлжэ, нёдондонойхиһоо үлүү ехэ үбһэ хуряажа абахаар сабшалангаа харууһалһан байна. Мүн бүхы намаг газарай, шугы бургааһан соохи, ойн соорхойн ногооое хуряаха хүдэлмэридэ олон хүн хабаадана.

Үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдөөгэй предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд колхоздо ехэ туһа хүргэнэ. Эдэнэр 2400 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, колхоздо тушааха даабаритай. Мүнөө түмэр замай. Элхиин ГПТУ-гай коллективүүд үбһэ хуряалгада олоороо гаранхай.

Р. ШИРАБОН,
хүдөө бэшэгшэ.
Загарайн район.

Үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо

Арба, арбанһаа дээшэ үхибүүдые түрэһэн, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ-Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ Указ туниихаглагдаба.

Үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй дунда манай республикын түлөөлэгшэд — үнэр баян эхэнүүд бии. Тэдэ хэд бэ гэбэл, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Лариса Жамбаловна Ринчинова, Яруунын районой «Юбилейный» совхозой хүдэлмэришэн Ханда Жамбаловна Надмитова, Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Роза Батуевна Раднаева, Хорины районой Анаагай совхозой хүдэлмэришэн Надежда Намтоевна Гомбожапова болон бусад.

Табадахи разрядай крановщик Василий Иванович Бутин арбаад жэлэй туршада Улаан-Үдын ТЭЦ-эй барилгын управлениидэ «КБ-160» түхэлэй кранда хүдэлжэ байдаг. Дүй дүршэлтэй, шударгы бэрхэ энэ нүхэр түсэб, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Бутин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОЁР ҺАРААР УРИДШАЛАА

Северомуйскһаа Таксимо хүрэтэр электрын элшэ хүсэ дамжуулха линиин һүүлшын адар томо 229-дэхи эрангa тодхогдобо. «Востоксибэлектросетьстрой» трестын В. Разореновэй хүтэлбэрилдэг участогай хабсаргагшад хараалагдаһан хүдэлмэреэ болзорһоонь уридшалан дүүргээ. Тэдэнэр Байгал-Амарай түмэр замай магистраль баригшадта электрын элшэ хүсэ дамжуулха 87 километр утатай шэнэжэм лини татаха хүдэлмэреэ хоёр һараар уридшалаа бшуу. Мүнөө ЛЭП-эй хабсаргагшад утаһа татаха ажалаа эмхитэйгээр, түргөөр ябуулжа, барилгашадай һайндэр болотор Таксимо посёлогто ажаһуугшадые электрын элшэ хүсөөр хангаха зорилготой хүдэлжэ байнхай.

А. ЦЫРЕНОВ.

Баунтын район.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭЭ

Хурамхаачай районой химлесхозой үйлэдбэриин Майска участогай коллектив хоёрлохи кварталда модоной дабирхай суглуулха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Тиигэжэ 280 тонно дабирхай суглуулха түсэб 290 тоннодо хүргэгдэбэ. Тус участогай хүдэлмэришэд июль һарада һайнаар хүдэлжэ, 150 тонныш оронда 160 тонно дабирхай суглуулһан байна.

Манай корр.

Улаан туг барюулагдаба

Байгша оной түрүүшын хахадта Баргажанай районой колхоз, совхозуудай һү һаалиин гүүртэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Эндэ Уланай колхозой коммунист Дарма Тыхеевич Найдановай хүтэлбэрилдэг гүүртын малшад түрүү һуури эзэлбэ. Эдэнэр һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 140 процент дүүргэһэн байха юм.

Һү һаалиин тус гүүртэдэ КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, гүүртые даагша нүхэр Найдановта үнэтэ бэлэг барюулагдаба.

Д. ГАРМАЕВ.

«КОСМОС-1286» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-1286» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1981 оной августын 4-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдэбэ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлжэ үргэлжэлүүлхэ научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой. Аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Координационно-тоолон тодорхойлхо түб абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ эхилээ.

(ТАСС).

Партиин үнэн туһалагша

АЛМА-АТА. Казахстанай комсомолой 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баяр найр ороной залуушуулай интернациональна хани барисаанай толотомо һайндэр болон тодорбо. Тэрээндэ бүхы союзна республикануудай түлөөлэгшэд хабаадалсана. Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК-гай баярай пленум эндэ һая болоо.

Республикын комсомолой намтар ВЛКСМ-эй түүхэ бэшэгтэ мүнхэ хуудаһан боложо ороо гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна. Революциин ба граждан дайнай жэлнүүдтэ, түрүүшын табан жэлнүүдэй габшагай ажалда, фашис булимтарагшадтай тэмсэһэн байлдаанда, шэнэ газарые эшэглэхэ үедэ тэрэ намтарынь бэшэгдэһэн. Эхэ ороймнай Казахстанай ЛКСМ-ые Ленинэй орденоор шагнажа, аша габьяаень үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Наяад онуудай комсомолшууд алдарта гурим заншалнуудые нангинаар сахидаг, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие арьбадхадаг юм. «Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ—залуушуулай габшагай ажал, эрдэм мэдэсэ, зохёохы эдэбхи үүсхэл!» гэһэн патриотическа хүдэлөөндэ 2 миллионһоо үлүү хүбүүд, басагад комсомол-залуушуулай мянгаад коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Залуушуулай Республиканска Ленинскэ Коммунис Союзда үндэр шагнал — Казахстанай Компартиин ЦК-гай дурасхаалай Улаан туг барюулагдаа.

Казахстанай залуушуул коммунис нангин дээдэ зорилгонуудта үнэн сэхэ байһанаа шэнэ түйлалтануудаараа батадхаха юм гээд КПСС-эй ЦК-е, нүхэр Л. И. Брежневые пленумдэ хабаадагшад найдуулба.

Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Моздокско талануудай — автономито республикын таряа эгээл ехээр ургуулдаг районой ажахынууд гүрэндэ шэниисэ худалдаха түсэбөө дүүргэбэ. Сагай уларилай орёо бэрхэшээлтэй байгаашье һаань, таряашад һайн ургаса ургуулан хуряажа абаа. Үнэтэ сортын шэлдэн хатуу 32 мянган тонно орооһон элеваторнуудта абаашагдаа. Моздокско талын ажахынуудай хуряалга-зөөлгын комплекснууд һүүлшын баалнуудые суглуулжа байһан хүршэ районой механизаторнуудта туһална. Элеваторнууд болон тушаан абалгын пунктнууд түхэреэн сүүдхэ соо эрхим шанартай шэниисэ тушаажа абана.

ИКИ БУРУЛ (Хальмагай АССР). «Хомутниковский» совхозһоо һурагшадай үйлэдбэриин звено ургаса хуряалга дээрэ ажалай эрхим бүтээсэ түйлана. Арбадахи классай һурагша Юрий Челныгэй хүтэлбэри доро тус звено дүрбэн комбайнаар мянга хахад шахуу гектар талмайн орооһо богони болзорто хуряаһан байна.

Ургаса хуряалгын дүнгүүдээр залуу механизаторнууд район доторoo нэгэдэхи һуури эзэлээ. ВЛКСМ-эй райкомой «Комсомол-залуушуулай хуряалгын эрхим звено» гэһэн дурасхаалта вымпел тэдээндэ барюулагдаа. Харин Юрий Челныгтэ партиин райкомой «81 оной ургаса хуряалгын эрхим комбайнер» гэһэн вымпел барюулагдаа. Мүнөө жэл автономито республикада комсомол-залуушуулай экипажнууд гурбадахи гектар бүхэндэ ургаса хуряаһан байна.

ИЖЕВСК. Удмуртын таряашад намарай орооһо тарижа эхилбэ. Үргэн абасатай ба холимог агрегадууд 250 отряд ба комплексдо нэгэдүүлэгдээ юм. Таряашад гансал нютагжуулагдаһан үрэһэ хүрэнгөөр тарилга хэнэ, минеральна үтэгжүүлгэ гансата тараана.

Ажахынууд намарай ургамалнуудай полиие 80 мянган гектараар үргэдхэхые хараална. Тиихэдээ 400 мянган гектар намарай ургамалнуудай таряалантай болохо юм.

ЧИМКЕНТ. Туркестанска районой ажаяшад гүрэндэ орооһо худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэбэ. 37 мянгаһаа үлүү тонно эрхим шанартай орооһон ороной амбаарта оруулагдаа. Энэнь хоёр жэлэй түсэбтэй адли болоно. Ипатовай таряашадай арга дүршэлөөр богони болзорто хуряалга унгэргэгдэһэн байна. Тиихэдэ Бугунска ба Сарыагачска районуудай таряашад хэлэһэн үтэдөө мүн лэ хүрөө.

ТАШКЕНТ. Узбекистанай Галабинска ба Букинска районуудай ажахынуудай механизаторнууд хлопогой поли дээрэ дүрбэн культиваци хэхэ ёһотой аад, долоое хэбэ. Хлопок ургуулагшад хлопогой ургамалнуудые саг болзортонь шалгажа, жэгдэлһэн байна. Мүнөө тэдэнэр хуряалгын хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэжэ эхилээ.

(ТАСС-ай корр.)

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР В. И. КУРОЧКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын ой модоной промышленностьда үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Забайкаллес» гэжэ нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо нүхэр **Курочкин** Виктор Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной августын 4.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ЭСТАФЕТЫН ХҮСЭН

НАБЕРЕЖНА ЧЕЛНЫ (Татарай АССР). Нижнекамска ГЭС-эй зургаадахи агрегат ашаглалгада оруулагдаба. Гидро-барилгашад урдынхиһаа 7 үдэрөөр уридшалан электрическэ машина хабсаргаһан байна. Хабсаргалгын хүдэлмэриие түргэдхэһэн поточно аргые нэбтэрүүлгэ ба хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг «Ленинградский металлический завод» нэгэдэлэй коллективтэй мүрысэдэг байһаниинь амжалта түйлахадань туһа нэмэри болоһон байна.

Нижнекамска ГЭС барилганашье, хүдэлнэшье. Хүдэлдэг табан агрегадынь хоёрдохи миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэжэ эхилээ.

Табан жэлэй туршада Татарай республикада элшэ хүсэнэй предприятинуудай хүсые 1,5 миллион киловатаар ехэ болгохоор хараалагдана. Энэнь хүгжэжэ байгаа Волго-Камска территориально үйлэдбэриин комплексые элшэ хүсөөр бүри найдамтайгаар хангаха арга олгохо байна.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР БЭЛЭДХЭНЭ

КАЛУГА. Калужска областиин мал шахан таргалуулдаг эгээл эрхим һайн предприятинуудай нэгэн болохо Козельскэ ажахынууд хоорондын нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр малай тэжээл бэлэдхэдэг. Тус нэгэдэл «Россия» колхозой һуури дээрэ байгуулагдаа. Эндэхи 3 мянган эрэ хашарагай туд бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхын килограммһаа үлүүтэйгээр нэмэдэг.

Комплексын хажуугаар олон жэлэй ногоон тариганхай. Һүүлэй хоёр жэлдэ тэрэнэй талмай уһалагдадаг, 400 гектараар үргэдхэгдөө юм. 110 гектарта горох-обёосой холисо таридаг. рапс тарижа ургуулдаг болоо.

Эндэ тэжээл бэлэдхэлгэ тусхай һалбари болгон амяарлагданхай. Хэрбээ урдань ажахыда үдэртэ 200 тонно ногоон набша намаа бэлэдхэдэг байгаа һаа, мүнөө 600 тонно хүрэтэр бэлэдхэнэ.

Энэ намартаа комплексын хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдахада, Козельскэ ажахынууд хоорондын нэгэдэл областиин мал шахан таргалуулдаг эгээл томо предприяти болохо юм.

АЛТАЙН ЗҮГЫН ТОҺОН

БАРНАУЛ. Алтайн зүгын ажахынуудта тоһон түлэг суглуулагдана. «Нектар Алтая» совхозой зүгышэд эгээл эрхим дүнгүүдые түйлаа. Тэдэнэр душэ шахуу тонно амтатай продукци абажа, жэлэйнгээ даабари һая дүүргэбэ. Смоленскэ ба Змеиногорско районуудай ажахынууд түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө.

Хизаарта зүгын томо ажахынуудые байгуулһанай ашаар, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлһэн, ажалай түрүү дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ арга олгоһон байна. Машинна бүтээлгын, технологиин Алтайн эрдэм шэнжэлгын институдай эрдэмтэдтэй хамта «Алтайпчелопром» нэгэдэлэй мэргэжэлтэд зүгын гэрнүүдые задалха оньһожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлһэн байна.

АМГАЛАН АТОМАЙ ХОТОДО

ОБНИНСК (Калужска область). 21 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан Обнинск хотын үйлсэнүүд болон талмайнууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Эндэ 25 жэлэй саада тээ баригдаһан дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын атомна электростанци бүхы орон дотор мэдээжэ болоһон. энэ эрдэмэй түбэй эхи табиһан байна.

Амгалан атомай хото гээд Обнинскые нэрлэхэ ёһоорнь нэрлэдэг. Шэнэ АЭС-үүдтэ хэрэглэгдэхэ реакторнуудые байгуулдаг физико-энергетическэ институт, СССР-эй АМН-эй медицинскэ радиологиин институт, научна бусад түбүүд эндэ хүдэлдэг юм.

Хотын 80 мянган хүн зоной хахадһаа олониинь эрдэм наукатай холбоотой ажалтай. Тэрэнэй элдэб научна эмхи зургаануудта эрдэмэй зуугаад доктор ба кандидат хүдэлдэг.

АГУУЕХЭ ПОЭДТЭ ХҮШӨӨ БОДХООГДОБО

ЛЕРМОНТОВ (Ставрополиин хизаар). Ородой агуу-ехэ поэдэй нэрые зүүжэ ябадаг хотодо М. Ю. Лермонтовэй хүшөө һаяхан нээгдэбэ.

Пятигориин тон һаянай энэ хото уран зохёолшын сүлэлгэдэ байһан тухай дурасхаалые мүнхэлбэ. М. Ю. Лермонтовэй зохёолнуудта магтан дуулагдаһан Бештау, Машук хаданууд эндэхи талмайнууд ба үйлсэнүүдһээ харагдажа байдаг.

СССР-эй Уран зурагай академиин гэшүүн-корреспондент РСФСР-эй ардай уран зурааша О. Комов, Москвадахи уран зурагай-промышленна училищиин кафедрые даагша профессор Н. Ковальчук ба архитектор Ю. Пьянков тус хүшөөгэй авторнууд болоно.

Хүшөөе нээлгэдэ зорюулагдаһан митингдэ городой ажалшадтай хамта Ставрополиин, Кабардино-Балкариин, Чечено-Ингушетиин, Хальмагай, Карачаево-Черкесиин поэдүүд хабаадалсаһан байна.

ҮХИБҮҮДЭЙ ОРДОН

ХАБАРОВСК. Биробиджанда пионернүүдэй болон һурагшадай ордон һаяхан нээгдэбэ. Байшангай уужам салуу фойегэй ханада Аркадий Гайдарай зохёолой геройнууд зураатай.

300 гаран үхибүүд эндэ хатар наадажа, дуу дуулажа, кино харуулжа ба бусад олон юумэ хэжэ һураха юм. Ордондо спортивна зал, та маралгын хоёр бассейн бии. Тэрэнэй газаань наадаха талмайнууд, гүйхэ зүргэнүүд түхеэрээтэй. Шэнэ ордон хизаар доторoo гушадахинь болоно.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭДЭБХИ ДЭГЖЭЭХЭ

Партиин XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо партиин зэргэ 1,8 миллион хүнүүдээр ургаа гэжэ хэлэгдээ һэн. Энэ хадаа партида залуу хүбүүд, басагадай олоор абтадаг байһание гэршэлнэ.

Манайшье Улаан-Үдын почтамтын партийна организацида ажал дээрээ, ниитын хүдэлмэридэ бэеэ харуулһан залуушуулые партида абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Илангаяа, залуу хүбүүд, басагадые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаха асуудал ехээр анхарагдана. Эндэл залуушуулда, бэеэ, мэргэжэл шадабаряа бүхы талаһаань харуулха арга үгтэнэ бшуу. Бидэ залуушуулые партида орохоор бэлдэхэ үедөө тэдэнтэй хөөрэлдэдэг, һанал бодолыень мэдэжэ абадаг байнабди. Гадна бэлдэжэ байгшад залуу коммунистнуудта зорюулагдаһан номуудые шудалдаг байха юм. «Парти шинии ажабайдалда», «Партийна билет» болон бусад номууд залуушуулда ехэ туһатай, тэдэнэй сэдьхэлдэ һайн һайхан бодол түрүүлдэг байха юм. Номууд партида орохоор бэеэ бэлдэжэ байһан залуу хүбүүд, басагадта зүбшөөл, заабари үгэнэ. Тиихэдэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр бидэ залуушуулда партида хабаатай [illegible] Тэдэнэй асуудалнуудые харюусадагбди.

Юрэдөө, манай партиин организаци партида орохоёо бэлдэжэ байһан залуушуулда али болохоор туһалхые оролдодог гээшэ. Тэдэнэй коммунистнэй ажабайдал, тэрэнэй дүүргэхэ үүргэ тон һайнаар, гүнзэгыгөөр ойлгуулхые эрмэлзэнэбди. Партбюро партида ажалай түрүүшүүлые шэлэн абахые оролдодог гээшэ. Залуу хүбүүд, басагадые партида бэлдэх талаар ехэ хүдэлмэри комсомолой организацида хэгдэдэг. Партиин гэшүүн, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Н. М. Лахина эдэнэртэ ехэ эрилтэ табижа, тусхай даабари үгэдэг, дүүргэлтыень хинан шалгадаг байха юм. Тэдэниие ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг.

Байгша оной үнгэрһэн хахад жэл соо манай партийна организаци гурбан хүниие партиин гэшүүн болтон абаһан, найман хүниие КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаһан байна. Жэшээлхэдэ, партиин гэшүүндэ хэлхеэ холбооной дүрбэдэхи отделениин начальник Надежда Ивановна Молчанова абтаа юм. Тэрэнэй ударидадаг отделени жэлһээ жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа, даабарияа амжалтатай дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ ябадаг. Республикын Верховно Соведэй депутат Н. И. Молчанова ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүсэл оролдолгоёо хандуулдаг. Энэ жэлдэ тэрэ Новосибирскын хэлхеэ холбооной институт дүүргэжэ, инженер мэргэжэлтэй болонхой. Тиихэдэ Светлана Мурзина Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной техникумдэ заочноор һурана. Ольга Бадюгова тус техникум дүүргээд, хэлхеэ холбооной зургаадахи отделениин начальнигай орлогшоор ажаллана.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ би залуу инженер Александр Ивановто партида орохо зууршалга үгэһэн байнаб. Институт дүүргэжэ ерэһээр почтамтын оньһожоруулагдамал бүлэгые толгойлжо, һайн ударидагша болохо байһанаа харуулаа. Журамтай, даажа абаһан ажалдаа хододоо харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, мэргэжэлээ гүйсэд һайн мэдэхэ хүн юм. Ниитын хүдэлмэридэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэ бэрхэ агитаторнуудай нэгэн. Бэлэдхэлгэлэй үедэ би тэрэнтэй саг үргэлжэ уулзажа, хөөрэлдэжэ, шадал зэргэеэ туһалажэ, зүбшөөл, заабари үгэдэг байгааб.

Мүн хори гаран жэлэй туршада партиин гэшүүн ябаһан партбюрогой секретарь Н. П. Котельникова, Э. Т. Кубальская гэгшэд Д. С. Сагжиевада партиин гэшүүндэ кандидадаар орохыень зууршалһан байна. Сагжиева арбадахи класс дүүргэһэнэйнгээ удаа почтальоноор хүдэлһэн юм. Ходоо хүхюун, дарую зохид зантай басаган хүн зоной дура богонихон саг соо буляагаа һэн. Энэ хүдэлжэ байхадаа заочноор һуража, институт дүүргээ. Мүнөө экономистаар ажаллажа байна. Иимэ жэшээнүүдые тоолоод болоо haa, тоогүй олон ааб даа.

Партийна организаци залуу коммунистнуудые һургаха, партиин хэрэгтэ зэхи сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Залуу коммунист бүхэндэ партийна даабари үгтэжэ, тэрэнэй дүүргэлтэ шалгагдажа байдаг. Залуу коммунист бүхэниие партийна олон жэлэй стажтай хүнүүд даажа абаад, тэдэнтэй хүдэлмэри ябуулдаг. Үндэр наһатай болоошье haa, түрэл коллективтээ холбоогоо таһараагүй, 1927 онһоо партиин гэшүүн А. А. Гергель, мүн үнинэй коммунистнар А. С. Гаськов, Г. С. Прокопьев, В. Ш. Данилов болон бусад залуушуулда өөһэдынгөө зүбшөөл, заабаряар, дүй дуршэлөөрөө горитой туһа хүргэдэг. Тэдэниие ёһотойл һургаан хүмүүжүүлэгшэд гэхэдэ болохо.

Партбюрогой заседани болон партийна суглаанууд дээрэ залуу коммунистнуудай хэһэн, дүүргэһэн ажал тухайгаа тоосодог байха юм. Байгша оной февраль һарада «Үйлэдбэри дээрэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудай дүүргэхэ үүргэ» гэһэн асуудал партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Мүн баhал «Коллектив соогоо би юу хэнэбиб», «Уялгаяа яажа дүүргэнэбиб» гэхэ мэтын асуудалнуудаар залуу коммунистнууд тоосоһон байха юм. Тиихэдэ залуу коммунистнууд партиин ветерануудтай уулзалга үнгэргэдэг байна. Партиин ветеранууд һонирхолтой хөөрэлдөө дэлгэжэ, залуушуулай олон асуудалнуудта харюу абаһан байна юм. Партийна организацииин үүсхэлээр залуу коммунистнуудай эдэбхижүүлдэг, тэдэнэй уялгаа нүлөөгөө дүүргэхэ нүлөөлдэг байна.

Ингэжэ залуу коммунист бүхэн КПСС-эй устав болон программые өөрөө өөһэдынгөө алхам бүхэниие партийна организацииин хиналта доро табина бшуу. Тэдэнэр партийна даабари дүүргэжэ, партийна организацииин саг үргэлжын анхарал доро байна.

Онсолон хэлэхэдэ, манай почтамтын коммунистнууд ходоо түрүү зэргэдэ ябаха үүргэе бэелүүлэн, түрэл партиингаа XXVI съездын хараалһан хараа шугамые эрид шууд бэелүүлхэ, абаһан социалис уялгануудаа үүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ найдуулна.

Б. СОТНИЧ,
1940 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛҺАНАЙ АША ҮРЭ

(ЗАГАҺАТЫН СОВХОЗОЙ 19 МЯНГАН ХОНИДОЙ ТУС БҮРИҺӨӨ 4,2 КИЛОГРАММ НООҺОН АБТАА)

Иимэ үрэ дүн түйлахын тула Хэжэнгын районой энэ совхозой мэргэжэлтэд, хонишод хорёод жэлдэ оролдоо гээшэ. Энэ ехэ хэрэгтэ эхи табиха үедэ оролдосотой бэрхэ зоотехнигүүд, хонишод ажаллаа. Тэдэнэрэй тоодо Ленинэй орденто, РСФСР-эй габьяата зоотехник Пунцик Дарижапович Дарижапов, Самбу Цынгуевич Цынгуев, Александр Васильевич Тапхаев, Дулма Цыреновна Цыренова, Лума Цыреновна Дамшаева, Анна Тыхеровна Соголова, Жамба Цыренович Цыренов ороно. Эдэнэрэйл эршэтэ ажалаар шэрүүн ноохотой хонид нарин ноохотой болгогдоод, забайкалиин үүлтэртэ нэгэ шэнэ һалаа бии болгогдоһон жэшээтэй.

Шэнэ түхэлэй нарин ноохотой хонидой бии болгогдохотой сасуу 1973 ондо энэ совхоз үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй болгогдоһон юм. Забайкалиин үүлтэрэй буряадай түхэлэй нарин ноохото хонидой шэнжэ шанарые улам һайжаруулха, гүнзэгырүүлхэ зорилго эдэнэрэй урда табигдаа бэлэй.

Шэнэ үеын мэргэжэлтэд, хонишод аха нүхэдэйнгөө түйлалтануудые батадхаад, тэрэниие улам арьбадхажа, бүри ашаг үрэ ехэтэй һүрэгүүдые бии болгожо шадаһан байна. Эндэ Ажалай Улаан Тугай орденто, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Д. Б. Батомункуев, үүлтэр һайжаруулха талые эрхилдэг зоотехник А. А. Хаданов, хонишод Е. Д. Дондокова, Ц-Х. Цыренова, Е. Х. Шалуева, Б-Ш. Дондоков болон бусад эдэбхитэйгээр, үнэн сэдьхэлээрээ оролдожо хүдэлһэн байха юм.

Хонидой үүлтэр, ашаг шэмыень улам һайжаруулха хүдэлмэри хэжэ захалхадаа, тэжээлэй талаар энэ ажахын бодото байдалые гол анхаралдаа абаа һэмди. Юуб гэхэдэ, тус совхоз урдахи арбан жэлэй туршада тэжээлээр жэлдээ дунда зэргээр 40 процентһээ дээшэ хангагдаагүй байгаа бшуу. Тиимэһээ отарануудые тон нарин нягтаар бүридхэжэ, эгээн һайн шанартай хонидые амяарлажа, ажалша бэрхэ хонишодто даалгажа үгөөд, бусадһаа ехэ тэжээл үгэдэг болоһон байнабди.

Хэрбээ урдань отарануудые бүридхэхэдөө гансал бонитировкын дүн харалсажа, малые классаарнь илгадаг байгаа haa, 1976 онһоо захалжа, энэнэй хажуугаар хонин бүриһөө абтаһан ноохыень харалсадаг болоо һэмди. Яахадааб гэхэдэ, урдань 1-дэхи классай гэжэ тоологдоһон һүрэгүүдэй дунда 4-һөө 7 килограмм хүрэтэр ноохо үгэдэг хонид орошодог байһан юм. Тэсд 4 килограмм ноохо үгэдэг хонидто 7 килограмм ноохо гараашадһаа бага тэжээл хүртөөхэ байһаниинь эли ааб даа. Тиимэһээ эгээн ехэ ноохо үгэдэг хонидые онсолон илгадаг болоо һэмди. Энэмнай хүндэ, ажал ехэтэй хүдэлмэри ааб даа. Илангаяа ноохо хайшалха үедэ хонин бүриһөө абтапыень нарinaaр тоолохо хэрэгтэй болоо ха юм. Тиигээд ноохо хайшалалгын дүүрэһэнэй һүүлээр отарануудые бүридхэхэдөө ехэ ноохо үгэһэн хонидоо бэдэржэ олохо шухала байгаа. 11 мянган хонидой дундаһаа тиимэнүүдые олохонь бэлэн бэшэ. Тиигэбэшье энэ онол арга аша үрэ ехэтэй байшоо.

Энэ хүдэлмэриин эхин дээрэ зарим тэды дутагдалнууд ушараа һэн. Илангаяа хонидоо үрэжүүлдэг хусануудаа бэдэрдэг хусануудтай сүг нэгэ отарада байлгажа, ехэ алдуу гаргаһан байгаабди. Энэ ушарта үнэ сэн ехэтэй гол хусануудаа хүсэд һайнаар тэжээхэ, харууһалха арга олдоогүй. Тиимэһээ 1975 онһоо захалжа, хонидоо үрэжүүлдэг гол хусануудаа амяарлажа, тусгаар хонишондо даалгаа һэмди. Тиигэжэ энэ жэлһээ захалжа, одоошье өөрынгөө бүхы һайн шэнжэ шанарые (бэеын шэгнүүр, ноохоной утые гү, али гарасые) түл түрэсэдөө дамжуулха бүлэгүүд байгуулагдаһан байна. Мүнөө үедэ иимэ бүлэгүүднай үшөөл үсөөншэг, саашадаа олошорхо гэжэ найданабди. Энэ хүдэлмэриин зүбөөр ябуулагдажа байһые тэсгэн боложо үнгэрһэн үүлтэртэ хонидой республиканска VI выставкэ гэршэлжэ үгөө. Тус совхозой энэ выставкэдэ эсарһан бүхы хонидынь алтан, мүнгэн медальда хүртэһэн байха юм. 5244 номертой хусын ноохон 14 костюм оёходо хүрэхэ гэжэ сэгнэгдээд, чемпиондо тоологдоһон байна. Медальнуудта хүртэһэн эхэ хонид Екатерина Хандуевна, Михаил Махасович Шалуевтанай харууһалдаг отараһаа асарагдаа һэн. Энэ отарын 430 эхэ хонидой тус бүриһөө дунда зэргээр 7,4 килограмм ноохон хайшалагдаһан, зуун хонин бүриһөө 105 хурьган түлжүүлэгдэжэ, амяарлагдаһан жэшээтэй.

Селекционно-племенной хүдэлмэридэ түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар энэ совхоз һүүлэй 7 жэлэй туршада хонин бүриһөө 3,1 килограмм ноохо хайшалжа байһанаа тэрэнээ 4,2 килограммда хүргөө бшуу. Бүхы хонидойнь тоо 17-һоо 19 мянган толгойдо хүрэһэн байха юм. Зарим хүнүүд эдэ дүнгүүдые тэжээлэй хангасаар тайлбарилхые хүсэхэдөө болохо. Тэсд энэ талааршье шэнжэлээд үзэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ тэжээлэй хангаса тиимэ ехээр хубилаагүй. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ тэжээлэй элбэг байһаниинь хонидой ашаг шэмэдэ һайнаар нүлөөлһэн байха юм. Тиин тус совхозтой хүршэ байдаг Чисаанын совхоз малаа тэжээлэ[...] адли зэргэ хангаһан байбаш[...] хонидһоонь дунда зэргээр 3[...] килограмм (нэгэ килограм[...] мээр бага) ноохон абтаа бшу[...]

Энэ юу харуулааб гэхэдэ Загаһатын совхоздо хонидо[...] үүлтэр һайжаруулха хүдэлм[...]риин гуримшуулагдаһан да[...]рэһээ һайнаар эдеэлүүлэгд[...]һэн һүрэгүүдһээ 4,5—5 кило[...]грамм ноохон абтахаар гэж[...] тоологдобо. Гэхэтэй хамта э[...] үрэ дүнгүүд бүри дээгү[...] байжа, үүлтэртэ хонидой со[...]хозой нүлөө улам дээшэлх[...] аргатай. Эндэ республикы[...] эрдэмтэдэй туһаламжа, да[...]жэлгэ хэрэгтэй. Түбхын т[...]рүүндэ тэжээл үйлэдбэрилгы[...] дээшэлүүлхэ, хонидой удх[...] һайжаруулха, хурьгадаа э[...]беер түлжүүлхэ, тэжээл бү[...]луулха, ажалай эмхидхэл гу[...]римшуулха гэхэ мэтэ асууда[...]нуудые зүб мүрөөр шиидхэ[...] хэрэгтэй болоно.

Мүн үүлтэртэ хонидые ү[...]хэбэрилхэ хэрэгтэ али бүхы[...] талаһаань хандажа, тэрэнэ[...] ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхы[...] тула энэ һалбарида мүнөө са[...]гай эрилтэдэ хүрэхеер техно[...]логи зохёон баримталха шу[...]хала болоно. Тэсд мүнөө дээ[...]рээ иимэ технологи байгуу[...]лагдаагүй байһаар, хони ү[...]хэбэрилдэг республикын бү[...]сад ажахынуудта тэрэ үгэ[...] хэрэгтэй болоод байна.

Ю. НАГАЕВ,
Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ЗАЛУУ БАРИЛГАШАД МАГТААЛТАЙ

Далахай тосхоной ерээдүйдэ шэнэлэгдэн баригдахаар түсэблэгдэһэн үзэсхэлэн гоё газарта томо байшангуудай бүтээгдэжэ байхань холоһоо элихэнээр харагдана. Дүтэлэн ерэхэдэ, нэгэ гэрэй торхонь дүүрэнтэжэ байба. Эндэ тэндэһээнь һүхын, хюрөөгэй абяан соностожо, хюрөөдэгдэһэн шэнэ модоной үнэр анхилхадал гэнэ.

Энэмнай гостиница баригдажа байһан байба. Бүхэли колхозой түб аад, айлшадые хонуулха байрагүй байхань таагүй юм ааб даа. Энэньшье зүбтэй. Тэрэниие залуу колхозник Георгий Данзановай толгойлдог бригада барижа байба. Бригададань бултадаа долоон хүн ажаллана.

Байшангай барилга дээрэ наранда хүрилһэн багжагар шүрбэһэлиг бэетэй залуу, шамбай хүбүүд хүлһөө аршаха сүлөөгүй гэхээр хүдэлнэ хэбэртэй. Ханын тэбхэр модонуудые хүбүүд хамһажа байгаад, өөдэнь үргэн гаргана. Удаань тэрээнээ таарулан тайража, сабшан хоноожо байгаад, ханыень нэмээнэ. Хубхыень зохидоор, хүйтэ орохогүйгөөр табинад. Одоол барилгынь шанар энээнһээ дулдыдана ха юм.

— Манай бригадада булта залуу хүбүүд хүдэлнэ, — гээд, Георгий Гармаевич хөөрөөгөө эхилнэ. — Эдэнэр залуушье haa, ямаршье дүршэл ехэтэй барилгашадһаа дутуугүй. Бултадаа үгэ дууласатай, гэдэргээ таталдахагүй, ажал дээрээ журамтай ябадаг.

Үнэхөөр бригададань ажалша бэрхэ хүбүүд — Гомбожап Убушеев, Валерий Степанов, Леонид Ангрускаев, Леонид Дырбеев болон бусад бии. Банф Игнаев гүлмэр зааханшье haa, ахайнартаяа суггаа зунаингаа амаралтын үедэ ажаллахаяа ерээ. Хойшодоо шадабаритай барилгашан болохо аалам.

Арбадахи табан жэлэй туршада «Маяк» колхозойхид гэр байра барилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ анхарал хандуулһан байна. Тоолоод үзэхэдэ, Гужарай болон Далахайн һү һаалиин шэнэ комплекснууд, туралай томо байра, машинно-тракторна мастерской, машинануудые табиха хашаа, гараж, силосэй траншейнүүд, байрын хэдэн олон гэр эндэ баригдаа. Энээнэй ашаар колхознигуудта зохидоор ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдал олгогдожо байна бшуу.

Эдэ бүхы ажал колхозой барилгашадай ашаар бүтээгдэнэ гээшэ. Дурсагдагша бригадаһаа гадна, Евгений Бильдаковой толгойлдог үшөө нэгэ иимэ бригада барилга хэнэ. Тус бригада мүнөө Гужарта байрын гэрнүүдые барижа байдаг юм. Тус бригаданууд үбэлдөө барилга хэхэ модоёо өөһэдөө отолдог, зөөдэг, хюрөөдэдэг юм.

— Мүнөө жэл бидэнэр 215 мянган түхэриг барилгада ашаглаха ёһотойбди. Энээнэймнай 110 мянган түхэригынь байрын гэрнүүдые барилгада гаргашалагдаха байна. Шэнэ клубай һуури тодхожо эхилхэбди. Малай байрануудшье баригдаха. Юрэдөө, хэхэ ажалнай захагүй ехэ даа, — гэжэ колхозой прораб А. С. Мункуев тайлбарилжа үгөө.

Шэнэ гэр, байрануудай олоор бодхоогдоходол һайн ааб даа. Хүнүүдэй байдал һайжарна, тосхоноймнай шарай болбосон түхэлтэй болоно бшуу. Иимэ һайн һайхан юумэ хэжэ байһан барилгашадта үшөө ехэ амжалта хүсэхэ дуран хүрэнэ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: барилгашадай бригадын бригадир Г. Г. Данзанов; барилгашадай бригадынхид.

Авторай фото.

Түнхэн.

СССР-эй ВДНХ-да

1980 ондо хүдөө ажахыда техникэ аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха талаар эрхим амжалта түйлаһанайнгаа түлөө СССР-эй ВДНХ-гай Главна комитедэй тогтоолоор эдэ түрүүшүүл шагнагдаба.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР

Золтуев Матвей Галсанович — Яруунын районой Яруунын совхозой жолоошон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР, ҮНЭТЭ БЭЛЭГТЭЙГЭЭР

Симинов Климентий Иванович — Яруунын районой Исэнгын совхозой жолоошон.

Зундуев Чимит-Даша Шойненович — Яруунын районой «Юбилейный» совхозой жолоошон.

Доржнев Цырен Будаевич — Баргажанай районой Уланай колхозой тракторист.

Дашиев Ринчинбал Дарижапович — Хэжэнгын районой Худанай совхозой ногооной гурил гаргадаг агрегадай машинист.

Мальцев Григорий Самуилович — Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой ногооной гурил гаргадаг агрегадай машинист.

НҮХЭДТӨӨ АЙЛШАЛАА

«Забайкаллес» нэгэдэлэй Прибайкалиин районой Итанцын леспромхозой коллектив аха дүү Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай леспромхозой модошодтой үнинэй хани ёһоной харилсаа холбоотой юм. Монголой модо бэлэдхэгшэд дурсагдагша леспромхоздо нэгэнтэ бэшэ айлшалан ерэжэ, түрүү онол арга, дүй дуршэлыень шудалһан, ажалтайнь танилсаһан байха.

Һаяхан Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тусхай бүлэг Монгол оронойнгоо хани нүхэдтэ айлшалхаар мордоо. Эдэнэр модошодой ажал, ажабайдалтай танилсахаһаа гадна амарха юм.

Манай корр.

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Виктор Яковлевич Горковенко Кабанскын районой Оймерой фабрикада хүдэлжэ эхилһээр гушан гурбан жэл боложэ ябана. Тэрэнэйнгээ арбан дүрбэн жэлыень модо хюрөөдэлгэ дээрэ үнгэргөө. Ажалай ветеран өөрынгөө баян дуршэлдэ залуушуулые һургажа, хүмүүжүүлжэ ябадагаараа коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Мүнөө модо хюрөөдэлгэ дээрэ тэрэнэй туһалагшаар залуушуул Сергей Филонов Леонид Прокопов хоёр хүдэлнэ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Виктор Яковлевич Горковенко Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор һаяхана шагнагдаба.

А. ЖИГЖИТОВ.

Совет орон дотор

ЗЭРЛИГ НУГАҺАНАЙ ФЕРМЭ

КУЙБЫШЕВ. Олон миллион хүн зонтой городой оршон тойрондо зэрлиг шубуудай байха гээшэ үсөөн байдаг. Харин Куйбышев шадар улаан нугаһан мэтын хоморой шубуун уурхайлдаг байна. Город шадарай нуурнуудта хун шубууд ниидэжэ ерэдэг болонхой. Нугаһанай фермэ ехэ нүлөө үзүүлнэ ха гэжэ нютагай агнуүрийн ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд энээниие тайлбарилна.

Ангуушадай областной бүлгэмэй ажахын зэрлиг нугаһа үсхэбэрилдэг фермэдэ энэ сезондо мянга гаран нугаһанай дальбараа дэгжээгдэһэн байна.

— 3—3 эрэ, эмэ шубууд түрүүлэн эндэ табигдаһан юм, — гээд ажахын ахамад егерь М. Колондинский хэлэнэ. — Тиин мүнөө өөһэдтөөшье, хүршэнэртөөшье хүрэхэ нугаһатай болонхойбди. Нютагуудтаа зэрлиг нугаһа олошоруулхые хүсэһэн ангуушадай коллективүүдтэ худалдадаг байнабди.

Мүнөө жэл фермэдэ 3 мянга шахуу зэрлиг нугаһа дэгжээхые хараална.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ПОРТНУУД

Ямало-Ненецкэ автономито округой гол мүрэнүүдээр далайн транспорт олоор ябадаг болонхой. Эндэ хэдэн порт нэгэн доро баригдажа эхилээ юм.

Баруун Сибириин газ олзоборилгын түб болохо Надымда эгээн томо порт баригдана. Барилгашад һалаа харгынуудые барижа дүүргэнхэй. Ойрын сагта крануудые хабсаргажа эхилхэ. Ерэхэ навигациин эхилтэр портын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэхэ юм.

Лабытнангада ба Уренгойдо барилгын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдана.

Материально-техническэ һайн баазатай байһан дээрэһээ гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд ашаа таһалгаряагүйгөөр зөөлгые хоёр дахин ехэдхэхэ аргатай.

Надым,
Ямало-Ненецкэ автономито округ.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ОНОЛ ШАДАБАРЯА УЛАМ НАРИЖУУЛАН

КПСС-эй XXVI съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гай июниин (1980 он) Пленумэй тогтоол Мухар-Шэбэрэй районой партийна эхин организацинуудай олониитын дунда ябуулдаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие улам эдэбхижүүлхэ, коммунистнуудай урагшаа тэгүүлһэн эрмэлзэлые бүри бадаргаха хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлһэн байна. Түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө хүдэлөөн ажалша коллективүүдэй дунда үргэн далайсатайгаар дэлгэрээ һааб даа.

Манай обществын мүнөө үеын толотомо түүхэдэ хуудаһануудые нэмэн бэшэхэ шэнэ шатын эхилээд байхада, энэ сагай эрилтэтэй, эрхэ байдалтай зохилдуулан ябуулжа байгаа партийна организацинуудай ажал ябуулгые, тэдэнэй хүтэлбэрилхы, эмхидхэхы ба элсүүлхы шадабариие зураглан харуулха хэрэгтэ хэблэлэй шиидхэхы һуури ээлхэ уялгатай байһаниинь мэдээжэ. Энэ ушарта тус районой «Ленинэй зам» газетын ямар үүргэ дүүргэһые, съездын тодорхойлһон зорилгонуудые бэелүүлэн, партийна организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэриие ямараар харуулжа байһые эндэ богонихоноор тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйбди.

Партиин съездын угтамжада зорюулһан шэнэ гаршагууд газетын хуудаһануудые дээрэ гол һууриия эзэлжэ эхилээ. «КПСС-эй XXVI съездые угтуулан», «КПСС-эй XXVI съездэдэ — габшагай ажал», «Съездһээ съезд хүрэтэр», «КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэнэбди» гэхэшэлэн сагай эрилтэдэ тон зохимо гаршагууд доро хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй, эхин парторганизацинуудай секретарьнарай статьянууд удаа дараалан туихаглагдажа эхилнэ.

Съездые нэрэ солотойгоор угтахын түлөө далайса ехэтэй тэмсэлэй захалһантай дашарамдуулан, «Партиин съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө» гэһэн асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Карпов статьягаа газетэдэ толилуулжа, районой партийна эхин организацинуудай, бүхы коммунистнуудай, мүн ажалша коллективүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа тодорхойгоор тогтоһон, үйлэдбэридэ, ниитын ажабайдалда ушаржа байгаа дутуу дундануудые усадхаха арга замууд тушаа зааһан байха юм. Тиихэдээ социалис мүрысөөе улам эршэтэйгээр эмхидхэхые уряалаа.

«КПСС-эй XXVI съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро «Забайкалец» совхозой, «Знамя Ленина» колхозой парткомуудай секретарьнар С. Немчинов, П. Родионов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, ажахынгаа доторой арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэжэ, партиин ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ байһан тухай яһала анхарал татамаар хөөрэһэн байна.

«Съездһээ съезд хүрэтэр» гаршагые «Хүнэй аша туһын түлөө» гэжэ темые тайлбарилһан КПСС-эй райкомой секретарь Ю. Сахаровскиин ехэ статья нээбэ. Эндэ ажахынуудай үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулха талаар арбадахи табан жэлэй туршада район дотор ямар хубилалтануудай болоһые, энэ хэрэг бэелүүлгэдэ партийна организацинуудай түйлаһан үрэ дүнгүүд согсологдоо. Мүн лэ энэ гаршаг доро толилогдоһон Социалис Ажалай Герой Е. Ивановой, «Коммунизм» колхозой ахамад агроном С. Унинчай, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, механизатор П. Платоновой, КПСС-эй XXV съездын делегат механизатор Г. Мироновой бэшэгүүд ехэ һонирхолтойгоор уншагдана.

Хэрбээ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадай туршада «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг газетын хуудаһанууд дээрэ хаа-яахан үзэгдэдэг байһан haa, съездын угтамжада бэлэдхэлэй үргэлжэ эхилхэлээр редакциин журналистнууд районой партийна организацинуудай ажал ябуулгые харуулха, хүдэлмэриинь дүй дуршэлые согсолхо асуудалда анхаралаа тусгаар хандуулһаниинь һайшаамаар байна.

Энэ ушарта «Коммунистнуудые эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хүмүүжүүлэн» гэһэн КПСС-эй райкомой инструктор М. Варфоломеевагай статья тушаа халта тогтолтой. Энэ бэшэг соо харгы заһабарилга-барилгын 3-дахи управлениин партийна эхин организациин хүдэлмэриин дүй дуршэл согсологдоно. Эндэ партийна суглаанда бэлдэхэ, тэрэниие эмхи гуримтайгаар, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал табигдана. Коллективэй ажабайдалда шухала удхатай асуудалнууд суглаан дээрэ зүбшэгдэнэ, тодорхой тогтоол абтана, дүүргэлтын хойноһоо бодото хиналта табигдана. Эндэхи коммунистнууд ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, коллективэй дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдагынь тобойлмоор харуулагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Декабриин эхеэр Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин пропагандист А. Буркова өөрынгөө ниитын даабариие дүүргэдэг дүй дуршэл тухай дэлгэрэнгыгээр үргэн ниитэ ажалшадта газетээр дамжуулан хөөрэжэ үгөө. «Коммунистнууд түрүү зэргэдэ» гэһэн корреспонденци соогоо КПСС-эй райкомой инструктор О. Кононов «Забайкалец» совхозой парткомой хүдэлмэри тухай бэшэбэ. Тиихэдээ совхозой дала гаран коммунистнуудай 70 процентнь үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажалладаг, түрүү зэргэдэ алхалан, жэшээ харуулдаг байһые олон жэшээнүүдээр баримталаа.

Съездын нээгдэхэ үдэрэй улам дүтэлхэ тээшэ, мүн партиин ехэ хуралдаанай боложо дүүрэһэнһээ хойшонхи үедэшье «Партийна ажабайдал» гэһэн газетын гол гаршагые редакциин журналистнуудай эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлжэ, удхыень гүнзэгырүүлжэ, партийна эхин организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй, политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үргэнөөр харуулхые оролдожо байһаниинь магтамаар шуу.

Энэ хэлээшээ батадхахын тула нэгэ хэдэн жэшээ дурдалтай хаш. Февралиин 2-то барлагдаһан газетын дотор хоёр нюур дээрэ «Эрдэм» совхозой Түгнын «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин хүдэлмэриин дүй дуршэл тухай бэшэгдэнэ. Энэ совхозой парткомой секретарь А. Доржиев ажахын коллективэй дунда ябуулагдадаг политическэ, ойлгуулламжын хүдэлмэриие лажа хүтэлбэрилдэг, лектор, агитатор болон политинформаторнуудта ямар туһаламжа үзүүлдэг тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Удаань «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиие хүтэлбэрилэгшэ Г. Кононова, совхозой ахамад экономист, лектор В. Иванов гэгшэд партийна даабари дүүргэдэг бэлиг шадабари тухайгаа тогтоно.

«Путь Ленина»», «Искра», «Заганский», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай партбюрогой секретарьнар А. Лебедев, В. Яковлев, Л. Родионов ба С. Брылев, Суулгын совхозой парткомой секретарь А. Денисова болон бусад партийна ажабайдалай шухала шухала асуудалнуудта үгэеэ зорюулна, шэлэһэн темынгээ удхые тайлбарилжа шадана гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, А. Денисова «Фермын агитатор» гэһэн статья соогоо совхозой агитаторнуудай ниитын ажал ябуулгые дэлгэрэнгыгээр харуулхые оролдоо, эдэбхитэй агитаторнуудайнгаа, нэрые дурдан, дүй дуршэлыень харуулжа шадаа гэжэ һанагдана.

Партийна ажабайдалай асуудалнуудые газетын хуудаһанууд дээрэ харуулхалаа, энэ хэрэгээ ганса эхин парторганизацинуудай секретарьнарай үгэнүүдээр дүүргэнэгүй. Энэ хүдэлмэридөө КПСС-эй райкомой таһагуудые даагшадые, инструкторнуудые хабаадуулна. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд район дотор ябуулагдадаг партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие зүбөөр зураглаха, шүүмжэлхы ажаглалта хэхэ, дутуу дундануудые усадхаха арга бэдэрхэ гэжэ хүсэнэ.

Гадна һүүлэй үедэ редакциин журналистнууд (илангаяа П. Мурзин, Н. Содномов, В. Бадмажапов) партийна ажабайдалай асуудалнуудаар статья, корреспонденци болон тэмдэглэлнүүдые, коммунист тухай хөөрөөнүүдые яһала бэшэдэг болоо гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тиихэдээ тэдэнэр юумые газаа талаһаань, юрэнхыгөөр, магталгын гуримаар тэмдэглэхэ ушарһаа зайсахые хүсэнэ. Жэшээнь, энэ жэлэй эхиндэ «Залуу коммунистнуудта — ехэ анхарал» гэһэн П. Мурзинай статья газетэдэ толилогдоо.

«Знамя Ленина» колхозой парткомой хүдэлмэриин дутагдалнууд энэ бэшэг соо нилээд тодорхойгоор, баримтатайгаар шүүмжэлэгдээ һэн. Хэрбээ 1979 ондо КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар долоон хүниие абаһан haa, нёдондо оройдоол нэгэ кандидадые абаа бшуу. Партийна организацингаа зэргые ургуулха, бэхижүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табяагүй ушар шалтагааниие шэнжэлэн шүүмжэлһэн байха юм.

Гэхэ зуура партийна ажабайдалай тематикаар материалнуудые толилхо хэрэгтэ дутагдалнууд огто үгы, дардам шууд замда эндэхид гаранхай гэһэн тобшолол хэжэ боломоор бэшэ. Тоосоото һунгалтын кампани һулаар харуулагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партийна бүлэгүүд тухай материалнууд тон хомор. Жиирэй коммунистнуудай нэрэнүүд баhал үсөөхэн үзэгдэнэ. «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг доро толилогдоһон зарим зүйлнүүдэй удха һула, миил ажахын хэрэгүүд тухай хөөрөөн болоод дүүрэшэхэеэ һанана.

Партийна организацинуудай саашанхи ургалта болон бэхижэлгын, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгын асуудалда анхаралаа онсо хандуулалтай гэжэ һанагдана. Ушарынь хадаа томо томо олон ажахынуудай партийна организацинууд удаан саг соо урганагүй. Тиимэһээ үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта хүдэлдэг коммунистнуудай хомор байһые арсахын аргагүй.

Партийна эхин организацинуудта, партийна бүлэгүүдтэ тоосоото һунгалтын кампаниин эхилхэ саг ойртожо байна. «Партийна ажабайдал» гэжэ гол гаршагаа заашье таһалдуулхагүй, удхыень улам баяжуулха, бүри шүүмжэлхы шэнжэтэй хурса зэбсэг болгохо ехэ арга боломжотой байһыень энэ коллективэй һүүлэй үедэ түйлаһан эрид хубилалта гэршэлэн баримтална. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлые толгойлхо районойнгоо партийна организациин түшэг тулгууринь болохо үүргэтэй, ажалшадые элсүүлэлсэхэ хүсэн байха уялгатай һэн тула районой редакциин журналистнууд онол шадабаряа улам мүлихэ, нарижуулха байһаниинь мэдээжэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ШИИДХЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ АСУУДАЛНУУД

Хабар абаhан хурьгадаа түлжүүлжэ тушаагаад, хонидойнгоо ноохо хайшалуулаад, бидэнэр, хонишод, ажалайнгаа эрьесын шэнэ жэлдэ оробо гээшэбди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай бригада зуун эхэ хонин бүриhөө 107 хурьга абажа, хонин бүриhөө 3,2 килограмм ноохо хайшалаад, даабаряа үлүүлэн дүүргэбэ.

Үнгэрhэн үбэлжэлгэ малшадта ехэ шалгалта болоо. Юуб гэхэдэ, манай колхоздо үбhэ тэжээл багаар бэлдэгдэhэн байгаа. Холоhоо асарагдаhан үбhэ, hолоомоной шанар хурьгалха хонидто, нарай хурьгадта таарамжагүй байhан aаб даа. Харин хонишодой өөhэдөө бэлдэhэн тэжээл шэмэтэй шүүhэтэй байнгүй яахаб. Теэд зарим хонишод үбhэ хулhаяа өөhэдөө бэлдэнэгүй. Республикын габьяата малшан, хонидой томодхогдомол комплексые даагша Д. Д. Будаева болон манай бригада отарануудаа нютагай тэжээлээр өөрынгөө хүсөөр хангажа шадана.

Би хэдэн жэлэй туршада хонидоо өөрын үбhөөр ханганаб. Бага хүсэтэй трактор, косилка, тармуур намда даалгагданхай юм. Колхозой үбhэшэдэй ябаагүй газараар ногоо, хагдатай талмайнуудые оложо, бухал бухалаар тэжээл бэлдэнэб. Мүнөө мүн лэ тэжээл бэлдэжэ байнаб. Манай отарын байдаг Моностой гэжэ газарта урдань бишыхан hуурин, малай байранууд байhан юм. Тиимэhээ тэндэ халаахай, шаралза ургадаг. Тэрэниие шэмэ шүүhэндээ байха үедэнь сабшажа, баглаа баглаагаар багсалаад, hэбшээ hалхинда саг зуура хатааhанай удаа сомоноб. Иимэ аргаар хэдэн арбаад центнер ногоон тэжээл бэлдээд байнаб. Халаахай жэжээр хэршээд, hолоомотой холижо, үбэлэй үедэ хонидто үгэхэдэ, туhатай байха ёhотой. Мүнөө ургасатай талмайнуудта орожо, үбhэ бэлдхэжэ эхилээб. Отарадаа гүйсэд хүрэхэ үбhэ газаагаа оруулжа абаха хүсэлэнтэйб. 500 центнер лаб лэ олдохо, бэлдэгдэхэ бээ.

Колхозой бүхы хонишод харууhалжа байhан хонидоо өөhэдынгөө хүсөөр бэлдэhэн тэжээлээр хангаха арга боломжотой болохо ёhотой. Зүгөөр отара бүхэн мүнөө үедэ бага хэмжээнэй байна гэжэ мэдэрхэ ёhотойбди. Хонишон бүхэниие трактор, косилкаар зэбсэгжүүлхэ аргашьегүй, хэрэгшьегүй ха. Харин хонидой томодхогдомол комплекснуудые байгуулха саг ерээ. Район соогоо ноёхонойхид түрүүшынхеэ комплексно аргаар олон толгой хонидые нэгэ газарта харууhалжа эхилээ юм. Тусхай комплексын байранууд Мэнгэйдэ, Цогоотодо, манай Моностойдо баригдаа. Эдэ комплекснуудта тус тустань 1200—1500 хонин харууhалагдана. Дүршэлтэй хонишон ахалагшаар томилогдожо, эдэ комплекснуудта хүдэлhэн залуушуулые hурган хүмүүжүүлнэ.

Залуу халааниие хонишоной мэргэжэлдэ дурлуулха, дуршүүлхэ асуудалда колхозой правлени, hургуулиин дирекци ехэ анхарал хандуулна гэжэ хэлэхэ байнаб. hургуулиин hүүлээр түрэл ажахыдаа хүдэлжэ байhан хүбүүд, басагад Подлес гэжэ газарта хонидой томодхогдоhон комплекс даажа абанхай.

Гэхэтэй хамта хонин hалбаридамнай үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии гэжэ мэдэрнэбди. Тусхайлбал, комплексын хүдэлмэриие шэнэ гуримаар эмхидхэхэ ёhотойбди. Эндэхи коллективэй гэшүүн бүхэн өөрынгөө онсо тодорхой мэргэжэл-даабаритай байха зэргэтэй гэжэ hанагдана. Тайлбарилхада, нэгэниинь хонидоо адуулха, нүгөөдэнь — үбhэ тэжээлээ хашаа, хобоо соогуур тарааха, газаахияа сэбэрлэхэ, гурбадахинь хурьга абаха харюусалгатай байха... Тус тустаа өөрынгөө даабаритай, харюусалгатай байхада, ажалай гурим, журам hайжарха бээ. Хоорондын хубаарита ажалай түлбэриие шэнээр хаража үзэхэдэ болоно.

Хонишодой ажал хүнгэдхэхэ, оньhожоруулга хэрэглэхэ саг ерээ. Сэхыень хэлэхэдэ, мүнөө бүхы ажалаа бар хүсөөр хэнэ ха юмбибди.

Комплекснуудай хажуудахи бэлшээри hайжаруулхын тула олон жэлэй ногоо тарихада яахаб? Энэ асуудал мүн лэ шиидхэгдэнэгүй. Гэхэ мэтын асуудалнууд тушаа хонишон бүхэн бодолгото болоно ёhотой гэжэ hанадагби.

Хонишодой байра байдал тухай хэлэхэ болоо hаа, hүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз ехэхэн барилга хээ. Бирагүй байратай хонишоной булэ үгы хаш. Гэбэшье ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар дутагдалнууд ушарна. Телевизор, радиоприёмник, холодильник заhабарилуулха гээшэнь хүсэгдэхэгүй хэрэг байhан зандаа. Энэ албанай түлөө харюусаха ёhотой хүнүүд саашадаа малшадта анхаралаа ехээр хандуулха бээ гэжэ найданабди.

Ж. САНЖИЕВ,
Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Улаан-Үдын почтамтда ороhон корреспонденци тараадаг таhагта гуша гаран хүн хүдэлдэг. Энэ багахан коллективэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд оролдосотой hайнаар, эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг. Тэрэниие хэлхеэ холбооной үнинэй, дүршэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэ Л. И. Камынина хүтэлбэрилнэ.

Корреспонденци тараадаг таhагай хүдэлмэрилэгшэд hара, квартал, жэл бүриингөө түсэб, даабари амжалтатайгаар дүүргэдэг. Байгшашье оной хахад жэлэй түсэб тус коллектив 116 процент дүүргэжэ, почтамтын 68 таhаг, участогууд соо түрүүлжэ гараа.

Түрүү коллективэй дунда дээгэрhэн социалис мүрысөөндэ А. Никифорова, В. Носова, Г. Базаржапова, Г. Фарфутдинова, М. Загалюк, Н. Брянская, Л. Дудникова, Е. Татаренко болон бусад түрүүлжэ ябана. Хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудта тэдэнэр тус тустаа 20—35 жэлэй туршада хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын почтамтда ороhон газетэ, журналнуудые, мүн бэшэшье корреспонденци хүнүүдтэ тараадаг таhагай оператор Александра Григорьевна Никифорова. Гушан табан жэлэй туршада почтамтда хүдэлжэ байhан энэ нүхэр коллективэйнгээ дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Өөрөө hайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар нүхэдтөө, илангаяа залуушуулда ходо туhалжа байдаг.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ нийтын адууhа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, гүрэндэ мяха, hү, ноохо, үндэгэ ехээр худалдаха талаар республикымнай ажалшад үндэр уялгануудые абанхай. Тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын тула нэн түрүүн адууhа малаа элбэг тэжээлээр хангаха хэрэгтэй. Тиимэhээ тэжээл бэлдхэлгэ мүнөө шухалын шухала, тон харюусалгатай, бүгэдын хэрэг болоод байна.

Тэжээл бэлдхэхэ асуудалаар КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет республикын колхознигуудта, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта хандалга гаргаа. Хото, хүдөөгэй хүн зондо тэрэ халуунаар угтагдаа, олонхи ажахынуудта тэжээл бэлдхэлгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна. Газетымнай редакцида үдэр бүри орожо байгаа бэшэгүүд энээниие гэршэлнэ.

Баргажанай районой Хилганын колхоз тэжээл бэлдхэлгээ түлэг дундаа ябуулжа байна. Энэ жэлдэ сабшалангай ногооной бирагүйгөөр ургаhаниие хараадаа абажа, ургасаяа гол түлэб морин косилкаар, гар хажуураар саошажа хуряахаар шиидээ юм. Мүнөө эндэ морин косилкатай, гар хажууршадай долоон звено ажаллана. Энэ жэл тус ажахыда 32800 центнер үбhэн хүряагдахаар хараалагданхай гэжэ Ю. Будаев манай газетэдэ бэшэнэ.

Тэжээл бэлдхэлгые богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ тон шухала. Тиимэhээ олонхи ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үндэр ногоотой сабшаландаа оньhон техникэ олоор табяад, үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие түргэнөөр ябуулжа байна. Хүдөө бэшэгшэ Ц. Доржиевагай бэшэг соо иигэжэ уншабабди: «Яруунын совхозой гурбадахи отделениинхид урданайхи мэтэ ажалдаа звеньевой системэ, оньhон техникэ үргэнөөр хэрэглэн, үбhэ тэжээл бэлдхэжэ байна. Эндэ үбhэ сабшаха 3 агрегат, тракторай хоёр тармуур, пресс-подборщик болон бусад техникэ хүдэлнэ. Богонихон болзорто тус отделенидэ 200-гаад гектар газарта таригдаhан олон жэлэй ногоон сабшагдажа, 300 центнер үбhэн сомогдоо.

Үбhэ тэжээл ехээр бэлдхэжэ абаха арга боломжо ажахы бүхэндэ бии. Шугы бургааhан соогуур, намаг газарта, hубаг ханааб зубшаад ургаhан ногоон сабшан абтаха бологдоно. «Нийтынгээ адууhа малда шэмэтэ тэжээл ехээр нөөсэлжэ абахаар шиидэhэн Түнхэнэй совхоз витамин ехэтэй ногооной гурил гаргадаг АВМ агрегадаа район дотороо эгээн түрүүлэн хүдэлгэжэ захалhан юм,— гээд хүдөө бэшэгшэ И. Федоров мэдээсэнэ.— Дүршэлтэй механизатор Виктор Хартаевай хүтэлбэрилдэг коллектив Хэрэн hууринай предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай бэлдхэhэн модоной набша намаагаар, халаахай, үрмэдэhөөр витаминтай гурил гаргана».

hүүлэй хэдэн жэлэй туршада республикымнай ажахынуудта набшаhата тэжээл ехээр бэлдхэгдэдэг, зүбөөр хадагалагдадаг, хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэшье жэлдэ иимэ тэжээл муу бэшээр бэлдэгдэжэ байна. Энээн тухай хүдөө бэшэгшэдэй хэдэн, тэрэ тоодо Хоринн районой Тээгдэ тосхондо ажаhуугша Ц-Х. Гомбодоржиевагай, тус районой «Сельхозмонтажкомплекс» трестын ПМК-hаа Ю. Мануевай, Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозhоо Р. Ширабоной бэшэгүүд газетымнай хуудаhануудта толилогдоhон байна.

Нийтын адууhа малда тэжээл бэлдхэхэ хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта промышленна предприятинуудай, барилгын болон бусад организацинуудай, hургуулиин, эмхи зургаануудай коллективүүд нилээд туhа хүргэнэ. Хүдөө бэшэгшэ П. Халтанов Прибайкалиин районhоо эльгээhэн бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Гэр байрын, коммунальна ажахын таhагай хүдэлмэрилэгшэд «Прибайкалец» колхоздо нийтын адууhа малда тэжээл бэлдхэлсэжэ байна. Тэдэнэр байгша ондо бүхыдөө 350 центнер гэхэ гү, али хүдэлмэрилэгшэ бүхэн нэгэ центнер үбhэ сабшажа тушааха даабаритай юм. Мүнөө эндэ 20 хүнhөө бүридэhэн звено ажаллана. hүүлэй мэдээгээр тэдэнэр 40 гаран гектар намаг газарай ногоо сабшажа, хэдэн hүрииүүдые бодхоо».

Адууhа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэжээлэй ямар үүргэ дүүргэдэгые малшадhаа үлүү хэн мэдэхэб даа. Тиимэhээ тэдэнэр, илангаяа хонишод, энэ шухала* хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Социалис Ажалай Герой Д. Б. Сундуевай, Хоринн совхозой хонишон Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат К. М. Тангановай энэ талаар хэдэг хүдэлмэри бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй жэшээгээр энэшье жэлдэ олон хонишод, үхэршэд гүүртэ, фермэнүүдтээ тэжээл бэлдэхэлсэжэ байна.

Тэжээл бэлдхэлгын хүдэлмэри эгээл халуун хаhадаа ороод байна. hүүлэй үедэ хура бороотой байбашье hаань, олонхи ажахынуудай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри шадамар бэрхээр табиhанай ашаар тэжээл бэлдхэл эршэтэйгээр ябана. Тингэншьегүй яахаб, саг гээшэмнай хүлеэнэгүй ха юм. Гэбэшье зарим тээ тэжээл бэлдхэлэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэhөөр. Энээн тухай газетымнай редакцида бэшэгүүд баhал орожол байдаг.

1981 ондо тэжээл бэлдхэлгээр Хяагтын районой Хүдэриин совхозой хүдэлмэришэд ба Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд болон мэргэжэлтэд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Тинхэдэ нийтын малда үбhэ тэжээл бэлдхэлгэдэ хүн зониие эдэбхитэйгээр хабаадуулха талаар Яруунын районой арадай депутадуудай Эгэтын сомоной Совет, Баргажанай районой арадай депутадуудай hүбын сельскэ Совет, Хяагтын районой арадай депутадуудай Хүдэриин сомоной Совет үнэтэ үүсхэлнүүдые гаргаа.

Эдэ түрүү ажахынуудай коллективүүдэй, сельскэ, сомоной Соведүүдэй хүн зоной жэшээгээр республикымнай бэшэ колхоз, совхозуудта, нютагай Соведүүдтэ социалис мүрысөөнэй ямараар дэлгэржэ байhые манай газетэ үргэнөөр харуулха. Тинхэдэ тэжээл бэлдхэлгэ эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ байгаа ажахынуудай, бригада, звенонуудай дүй дүршэл, ажал хэрэг тухай ходо бэшэгдэхэ, тэжээл бэлдхэлгэ дээрэ үшөөл үзэгдэжэ байгаа дутуу дунданууд хурсаар шүүмжэлэгдэхэ. Эдэ асуудалнуудаар газетымнай редакцида материалнуудые эльгээжэ байгыт гэжэ уншагшадтаа, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдтээ, бүхы эдэбхитэдтээ, ханданабди.

Хүдөө тосхонуудай, хото, посёлогуудай хүн зон мүнөө тэжээл бэлдхэлгэдэ олоор гаранхай. Тэдэнэй эрилтые хангахын тула, хүдөө нютагуудта, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, соёлой, элүүрые хамгаалгын, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангадаг, мүн бэшэшье эмхи зургаануудай юу хэжэ байhан тухай газетэмнай ходо бэшэжэ байха гээшэ. Тиимэhээ энээн тухай материалнуудые газетымнай редакцида манай эдэбхитэд, уншагшад, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд ходо эльгээжэ байха бээ гэжэ найданабди.

Партиин дайшалхы зэбсэг болохо совет хэблэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадан, нийтын адууhа малда тэжээл бэлдхэхэ талаар партийна, совет, профсоюзай, комсомолой, ажахын болон бусад организацинуудай ябуулжа байгаа хүдэлмэридэ өөhэдынгөө хубитые оруулалсая!

ЗАЛУУ НҮХЭДЭЙ ЗОРИГ ЕХЭ

Би БАМ-ай барилгада 1975 онhоо хойшо хабаадаанаб. Энэ хугасаа соо бага бэшэ ажал хүдэлмэри хээб гэжэ hанахада урматай байдаг. Беркакит — Тындэ гэhэн түмэр харгын барилгада хабаададсажа, тэндэ Нагорный посёлок бодхолсоhон хүм. 1978 ондо тус посёлогой барилгын дүүрэхэдэнь, Хойто-Байгал ерэжэ, Северобайкальск городто байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые барилсаа бэлэйб. Коммунистын хүндэтэ нэрэ зүүжэ ябаhан тула, алишье участогта хүдэлхэдөө, бүхы хүсэ шадалаа зорюулан, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулха гэжэ эрмэлзэдэгби.

Хаана хүндэ байнаб—тэндэл ажаллаха ёhотойб. Минии hэшхэл, минии сэдьхэл, минии зүрхэн тиигэжэ намда захирдаг. 1979 оной үбэл «Нижнеангарсктрансстрой» трестын дэргэдэ барилга-хабсаралгын шэнэ 699-дэхи поездын коллектив эмхидхэгдэжэ, БАМ-ай 600-дахи километртэ эльгээгдээ бэлэй. Залуу коллективтэ hайн бэлдхэлтэй, дүршэл, шадабаритай мэргэжэлтэд хэрэгтэй болоhон лэ байдаг шуу. Би шэнэ поездын коллективтэ орожо, холын Янчукан нютагта хүдэлмэришэдэй посёлок бодхолсохо дуратай байhанаа трестын парткомдо мэдүүлээ бэлэйб.

БАМ-ай 600-дахи километртэ 1979 оной февраль hарада буужа, байрын гэрнүүдэй, столово, магазинуудай, котельнын байшангуудые барижа эхилээбди. Хүн зоной hуудаг газарhаа холо, сэбдэг хүйтэн дайдада барилга хэхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэл. Угайдхадаа үбэлдөө эндэ 60 градус хүрэтэр хүйтэрдэг, 2—3 метр гүнзэгы саhан ородог. Неделидэ нэгэл үдэрынь сэлмэг байдаг. Манай барилга-хабсаралгын 699-дэхи поездын хүдэлмэришэд залуунуудшье hаа, байгаалиин бэрхэшээлнүүдhээ айжа сухаридаггүй, эрид шиидэнги абари зантай байhанаа хэрэг дээрэнь харуулжа шадаа.

Коммунис партиин, Ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлhэн залуу үеын хүдэлмэришэд эрид нэтэрүүгээр ажаллажа, түрүүшын табан жэлнүүдэй баатарнуудай алдарта хэрэгүүдые үргэлжэлүүлнэ. БАМ дээрэ гайхамшаг мэргэжэлтэд урган хүмүүжэнэ. Эдэнэр сэбдэг хүйтэн хойто хизаарай баялигые ашаглаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байна.

Манай коллектив дотор бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Үдэр хоногой ошохо тума ажалай түрүүшүүлэй тоо улам лэ олошоржо байдаг. Энэнь ехэл hайн гээд hанагшаб. Залуу барилгашан Павел Дьяченко богонихон болзорто модошо дарханай, бетонщигой, электро-гагнууршанай мэргэжэл шудалаад, оролдосотой hайнаар ажаллана. Даажа абаhан ажал хэрэгтээ ээлэн ёhоор хандадаг юм. Барилгын материал арьбалха, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэхэ гэжэ эрмэлзэдэг. Иимэ урагшаа hанаатай хүдэлмэришэниие бригадираар дэбжүүлээ бэлэй.

Павел 19 хүнhөө бүридэhэн коллективые хүтэлбэрилнэ. Хүдэлмэришэдэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Бригадынь гэшүүд халаан бүриингөө даабари холо үлүүлнэ, дүрбэн байратай 19 гэр Янчукан посёлогто болзорhоонь урид барижа дүүргэжэ байна. Сүлөө сагтаа гэхэ гү, али ажалай hүүлээр өөрынгөө бригадын гэшүүдтэ байрын гэр баридаг юм. Эбтэй энэ коллектив өөрынгөө хүсөөр лэ байратай болохо гэжэ шиидэнхэй. Энэ hайшаалтай үүсхэл гээд hанагдана.

Валентин Таташев мүн лэ залуу барилгашан. Ажал хэхэ дуратай хүн. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд богонихон болзорто ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай байшан бодхоо. Мүнөө эдэнэр столовын байшан барижа байна. Эдэнэр хоёр халаанда хүдэлнэ. Тус барилгаяа байгша оной октябриин 7-до дүүргэжэ, Совет Конституциин hайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтахаар эрид шиидэнхэй.

Анатолий Григорьевой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд Янчукан посёлогто нилээд олон байрын гэрнүүдые бодхооhон байха юм. Эдэнэр эдеэ хоолой зүйл, хубсаhа хунар наймаалха магазинай байшан богонихон болзорто бодхожо, эрхим шанартайгаар тушаагаа. Иигэжэ хүдэлдэг залуушуул манда олон. Коллективнай Янчукан посёлогые бодхохын хажуугаар, түмэр замай далан доогуур уhанай урдаха соргонуудые барина, Хойто-Муяын тоннелиин барилгада хэрэгтэй шулуу бутаргана. Ганса июнь hарада 8 мянган кубометр шулуу тоннелиин барилгада эльгээгээбди.

Бидэ мүнөө БАМ-ай 566-дахи, 568-дахи километртэ уhа дамжуулха соргонуудые тодхожо байнабди. Эдэ соргонуудые барилгада Новосибирскын, Ленинградай эрдэмтэд хабаадалсана. Ушарынь хадаа, хэзээдэшье гэдэдэггүй газарай дээдэ хурьhыень малтахада, тэрэ түргөөр гэдэжэ, барилгада ехэ хохидол үзүүлдэг. Эрдэмтэд хэзээдэшье гэдэдэггүй газар дээрэ уhа дамжуулха соргонуудые тодхохо шэнэ арга олоо. Бидэ мүнөө эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро барилга хэнэбди. Шэнэ аргые шадамар бэрхээр хэрэглээ hаа, бидэн гүрэнэй мүнгэ арьбалхабди, түргэнөөршье соргонуудай барилга дүүргэхэбди.

Бидэ саашадаа бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, БАМ-ай барилга түргэнөөр хэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхал байхабди.

Н. ЖАРЧИНСКИЙ,
барилга-хабсаралгын 699-дэхи поездын бригадир.

Любовь Феоктистовна Гаврилова Екатерина Петровна Неокладова хоёр Итанцын леспромхозой дэргэдэхи ОРС-ын 1-дэхи магазинда наймаалагшадаар хүдэлдэг юм. Тэдэнэр түсэб, уялгануудаа ходо дүүргэжэ, худалдан абагшадай дунда хүндэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагшад Л. Ф. Гаврилова, Е. П. Неокладова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛША БҮЛЭ

Хори Хэжэнгэ хоёрые холбоhон дардам үргэн харгыhаа холо бэшэ, үлхэлдэн hубарилдаhан хадануудай хормойдохи Арал гэжэ газарта Дамдинжаб Вандановай эхэ хонидой отара байрладаг. «Хахиршье hаань, хадын хаяа hахи, харуушье hаань, хадамай хаяа hахи» гэжэ урданай буряад зон хэлсэдэг байhан гээшэ. Теэд эдэ үгын түрүүшын хубиие тайлбарилха болоо hаа, хадын ногоон шэмэтэй гэhэн удхатай гэжэ нютагаймнай үндэр наhатад хэлэдэг юм. Харин хоёрдохи хубиинь уншагша бүхэн өөрөө удхалан ойлгуужан даа. Гүнзэгы удхатай, сэсэн мэргэн үгэнүүдэй үндэhэтэй байдагынь мэдээжэ гээшэ. Тиимэhээ Аралай шэмэтэ ногоон дээрэ хонин hүрэг дэмы харууhалагданагүй.

Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой 2-дохи отделениин хонишон Дамдинжаб Анандуевич Ванданов хани нүхэр Валентина Борисовнатаяа Аралда хамта хүдэлнэ. Бага гуша гарамгай наhанай эдэ хоёрой хонишон болоhон ушар баhал түүхэтэй ааб даа. Ушарынь гэхэдэ, Дамдинжаб өөрөө механизатор мэргэжэлтэй, hамганиинь — хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгшээр хүдэлдэг байhан. Тиихэдээ Дамдинжаб механизатораар хүдэлжэ бирангүй гү, али залхуураад хониндо ороо бэшэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тэрэ 1969 онhоо эхилжэ, түрэл ажахыдаа хүдэлмэрилхэ зуураа, эрхим комбайнерай нэрэ солотойшье болоhон байха. Хонин ажалда ороhон сагhаа хойшо мүн лэ амжалтатай ябаа, бригадирааршье хүдэлжэ туршаа. Богонёор хэлэбэл, Д. А. Ванданов хүдэлhэн лэ газартаа урагшатай, хүндэтэй ябажа, районой болон совхозойнгоо үмэнэhөө Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаhан намтартай.

Дамдинжаб Вандановай бүлэ 1979 ондо дахинаа хониндо орожо, 505 толгой эхэ хони даажа абаhан байна. Тэдэнэйнгээ жэлhээ жэлдэ тэнхээ hайнтайгаар ондо ородог, түл түрэсэеэ hайнаар үгэдэг байхынь тула энэ бүлэ нилээд оролдолго гаргадаг юм. Тэдэнэр түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа сүм дүүргээ гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаад, толгой бүриhөөнь 3,4 килограмм ноохо хайшалаад, мүнөө урма зориг түгэлдэр ажаллажа байна.

Абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэ, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ, зориhоноо абаха гээшэ ехэ хэрэг, ехэ баяр шуу. Баяр дээрэ баяр түрэдэг гэдэгтэл, Валентина Борисовна Улаан-Үдын педучилищи заочноор дүүргэжэ, hая диплом абаба. Энэ хадаа Дамдинжаб Вандановай бүлын хамтын баяр ха юм.

— Эгээ мүнөө үсынтнай зорилго ямар гээшэб? — гэжэ Дамдинжабhаа асуубабди.

— Хонидоо эртэ үглөөгүүр гаргажа, хадын шэмэтэй, нарин ногоондо адуулжа таргалуулха зорилго эгээн шухала байна,— гээд, саашань иигэжэ нэмэбэ:— Тарган тобир хонид ороондо жэгдэ hайнаар ородог, олон хонин эхирлэдэг гээшэ ааб даа.

Дамдинжабай хэлэдэг үнэхөөрөө зүб. hайн үндэhэ hуури табибал, саашадаа амар байгдаха ха юм. Вандановай бүлэ холын хараатайгаар ажаллана.

М. БАЛДАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хэжэнгэ.

«УЛААН-ҮДЭЕЭ ХАРАДАГ hАА...»

Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхозой хүдэлмэришэд энэ бэшэг бэшэхэ баатай болобобди. Юуб гэхэдэ, Шэбэртэ тосхоной зүүн тээхэнэ ехэш холо бэшэ телевизионно вышкэ бодхогдожо, «Орбитын», Улаан-Үдын дамжуулгануудые яhала бараг хаража байhан зомди. Теэд тэрэ долги баридаг оньhомнай эбдэрээд, хэдэн hара соо сэнхир экранаа харахын аргагүй, харанхы балай байгаа hэмди. Тингэhээр байтарнай, тэрэмнай заhагдажа, ондоо болгогдожо табигдахадаа, Улаан-Үдэмнай харагдахаяа болишоо. Харин «Орбита» харуулхадань, манай сагаар 17 часhаа харуулжа эхилнэ. Тиихэдээшье муугаар, бүдэхеэр харуулна, дуугай болошодогынь олошороо. Москвагаа мүртэй харанагүйбди гэхэдэ, алдуу болохогүй байна. Өөрынгөө республикые, Улаан-Үдэеэ, юрэдөө, харанагүйбди. Харадаг болохо хүсэлнай тон ехэ байна.

Д. Доржиев, Ц. Цыбикжапов, Ш. Цыбиктаров болон бусад.

АРШААН БУЛАГУУДАА АНХАРАЯЛ!

Ахын район байгаалиин баялигуудаар яhала элбэг, баян гээшэ. Тэндэхи аршаан булагууд миин уhан бэшэ, хүнэй бэеын элүүрые hайжаруулжа шадаха hураг суута аршаанууд юм. Жэшээнь, Жойгон, Тиисын-эхин, Шутхалай, Хойто-гол, Айнаг гэдэг аршаануудай хүнэй бэедэ аргагүй туhатай байhаниинь үнинэй мэдээжэ.

Жойгоной аршаан бусадhаа онсо илгаатай, hонирхолтой, шанарайнгаа талаар холуур суурханхай, эрдэмтэд тэрэниие үндэрөөр сэгнэдэг. Жойгоной аршаанда революциин урда тээ Монгол, Тува, Буряад оронуудай олон нютагуудhаа ерэжэ амардаг, бэеэ аргалуулдаг hэн. Мүнөөшье хүнүүд жэл бүри ерэжэ, бэеэ аргалдаг зандаа. Эмээл морёор дүгшүүлээд, аалихан яаhахадаа, хоёрдохи үдэртөө Жойгоной аршаанда хүрэдэг. Газар дороhоо гү, али байсын шулуунай забhарhаа бужагаража байhан аршаануудые хүнүүд ууха, хүйтэн, халуун ваннада hууха аргатай. Теэд зарим нэгэн дураараа боложо, халуун аршаанда үдэрэй 3 дахин орожо, диилдэхөө hанаад, хэдэн үдэр үбшэлөөдшье абаха. Ушарынь гэхэдэ, эдэ аршаануудые ямараар хэрэглэхэб гэhэн гурим, медицинскэ заабари хэншье үгэдэггүй. Байгаалиин эмтэ домто аршаан булагуудта хайша хэрэгээр, үндэhэ баримтагүйгөөр хандажа болохогүй бшуу.

Урда сагта заха холын Аха нютагта үбдэhэн хүн хаана ошохоб, арга шадалаа hалахадаа, аршаанда ошохо баатай болодог hэн. Тэдэ Жойгоной аршаанда ерэжэ, нэгэ-хоёр долоон хоногто эдэгэжэ ошодог байhан.

Мүнөө Ахын районой ажахынуудай hаалишад, хонишод, механизаторнууд Жойгоной аршаанда олоороо ошожо амардаг, сэнгэдэг, хүсэ шадалаа нэмээдэг. Түнхэнэй районой ажалшад мүн лэ Жойгондо ошожо амардаг. Түнхэн нютагай мэдээжэ поэдүүд Лопсон Тапхаев Шагдар Байминов хоёр Жойгон тухай уран гоё шүлэгүүдые, бэшэжэ, магтан домоглоhон байха юм. Жойгон тухай түүхэ домогшье бэшэмээр юм. Мүнөө тэндэ ошохо гэбэл, гурбан недели хүсэд хүрэхэ эдеэ хоолоо бэлдээд, майхангаа абаад ошоhон дээрэ. Эндэ Тува, Ахын малшад зунай үедэ хүхюу зугаатайгаар амардаг.

Тиигэбэшье Жойгоной аршаанда хүнүүдэй байха байра, ажахынуудай өөhэдын амаралтын гэрнүүдтэй болоо hаань, hайн бэлэй. Шаснуурhаа Жойгон хүрэтэр машинын харгы гаргаха болоо hаа, тиимэшье хүшэр хүндэ бэшэ гэжэ hанахаар. Мүнөө Ахын ажахынууд машина, тракторнуудаар, элдэб техникээр яhала баян болонхой гээшэ. Ахын аршаануудые районой больницын мэдэлдэ оруулжа, зунай сагта хүнүүдэй амархада больницын зүгhөө эмшэниие табибал, ехэл туhатай байгаа. Мүн тэндэхи ариг сэбэрые ходо сахижа, хаража, аршаануудые тунгалаг, арюун сэбэр байлгаха ёhотой. Хүнэй бэедэ ехэ туhатай, илангаяа Жойгоной аршаан тушаа анхарал табибал, ашатай туhатай аршаан болож шадаха байна.

Тиихэдэ Хойто-гол гэжэ аршаанhаа тээ наана Шудхалайн аршаан, Сэнцэ нугын урда хадаhаа ороhон жалга соо гашуун аршаан бурьялжа байдаг. Тэрэниие үрэмдэжэ, гүнзэгы болгоод, жэлэй алишье сагта уухада, хүн зондо аргагүй туhатай байха hэн. Шудхалайн аршааниие нютаг дээрэнь хүн зон үргэнөөр хэрэглэдэг.

Хойто-голой аршаан хүнэй үе мүсын, нюрганай үбшэндэ ехэ таарадаг. Эндэ баhа hайн байрагүй, ваннань үмхирэнхэй. Аршаан бүхэниие үрэмдөөшьегүй hаа, хүнүүдэй орохо ванна корпусуудые бариха арга бии гэжэ hанагдана.

Ахын районой ажалшад байгаалиин тусхай эрхэ байдалтай гээшэ. Тэрэниинь хараада абажа, тэдэнэй амардаг газарнуудые hайн байрануудаар хангаха асуудал табигдахаар болоно.

Хүн зоной хэрэглэдэг, амардаг аршаан булагууд дээрэ бани эгээл түрүүн хэрэгтэй. Мүн худалдаа наймаа эмхидхэхэ, медицинскэ хангалга табиха, кино, концерт, зүжэг, наада харуулжа байха зэргэтэй. Эдэ бүгэдын бэелүүлэгдэбэл, Жойгоной болон бусад аршаан олондо туhатай болохо байгаа.

Д. ДУГАРОВ.
Ахын район.

ҺУРАГШАДАЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

АЖАЛ АШАТАЙ

Үглөөнһөө эхилээд нажарай наран тала дайдые гэйгүй шарана. Газаа гайха халуун. Энээл эн үед Пестерово һууриин зүүн хойно нэмжын поли дээрэ гүлмэр залуухан хороод Засагад гарталаа тапкануудые баринхай, куузикугай буртаг ногоонь түүжэ, туха сулөөгүй ажалланад. Эдэнэрнай Улаан-Үдэ городой Октябрьска районой 25-дахи дунда һургуулиин наймадахи классай һурагшад гээшэ.

— Ажалай болон амаралтымнай лагерь Пестерово һууриида түбхинэнхэй юм. Бидэ «Дружба» колхозой куузикугай тарилга даажа абаад харууһалнабди. Олонхи басагаднай буртаг ногоо түүнэ. Хүбүүднай хонидой нооһо хайшалха хүдэлмэридэ хамһалсаа,— гэжэ һурагшадые хүмүүжүүлэн хүтэлбэрилэгшэ Галина Васильевна Шкилева хөөрэнэ.

Энэ лагерьта бүхыдөө 22 һурагша амарна, ажаллана. Эдэнэр хоёрдохи ээлжэндэ ерэнхэй. Тэдэ ажалынь куузику гэдэг ургамалые харууһална болоно. Үдэр бүхэндэ тэрэ поли дээрэ ошожо зурган хоорондын эльдүүрилгэ хадаг, обоолдог, ногоонь түүжэ усадхаар гуримтай.

Дурсагдагша лагерьта амарагшадые хоёр багша хүтэлбэрилнэ. Галина Васильевна Шкилеватай хамта Александра Дмитриевна Коневина ажалладаг байба.

Үглөөгүүр 9 часһаа 13 час болотор поли дээрэ хүдэлөөд, бүгшэм халуунай бууһан тарнь гурба-дүрбэн часай туршада амарна. Удаань үхэшын табан час болотор дахяад ажалладаг гуримтай.

Хүмүүжүүлэгшэдэй мэдүүлһэн ёһоор, энэ ерэһэн һурагшад сүлөө сагтаа экскурсида гаража, байгаалиин дабтагдашагүй гоё һайханые танилсадаг байха юм. Мүн кино харадаг, хоорондоо элдэб наада эмхидхэжэ гү, али спортын зүйлөөр мүрысөө үнгэргэнэ.

— Эндэ эдеэ хоолынь һайн. Үдэртэ гурба дахин эдеэлнэ. Колхоз манда мяха, хартаабха, овощ мүн бусад эдеэ үгэдэг. Басагаднай хоолоо өөһэдөө ээлжээлэн бэлдэдэг гуримтай,— гэжэ багша Александра Дмитриевна Коневина хэлэнэ.

Һургуулиин үхибүүдэй зунайнгаа амаралтын үедэ иимэ лагерьта ажаллажа байгаад амархадаа үнэхөөрөө гоё даа. Зүгөөр эндэ лагерь түхеэрһэнэй байрань үзэмжэгүйгөөр харагдана. Хуушарһан ута хара гэрэйнь сонхонууд шэлгүй дээрэһээ хүрэ хабтагайгаар хаажа хадагданхай.

Холоһоо ерэжэ байрлаад, ажал хэжэ байһан залуу үедэ «Дружба» колхозой правлени, партийна организаци, комсомолой комитет хэрэгтэй анхарал хандуулхагүй гэжэ тэмдэглэмээр. Иимэ лагерь уһа голой эрьеэдэ, бүхы эрилтэ хүртэмэр түхеэрэгдэхэ ёһотой. Саашадаа энэ дутагдалаа анхаржа, шэнэ лагерь таарамжатай лохид газарта түхеэрхэ аабза гэжэ һанагдана.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
манай тусхай корр.
Улаан-Үдын район.

ШЭНЭ МАГАЗИН БАРИГДАНА

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хойто-Байгалай районой һуурин тосхонуудта ажаһуудаг ажаһуугшадай эрилтэ хангаха байшангууд баригдажа үргэдөө. Жэшээлхэдэ, Янчукан посёлогто шэнэ магазинай томо байшан баригдажа дүүрэжэ байнхай. Янчуканда ажаһуугшад урданда Шэнэ Уояндай, Северомуйскын, Тоннельны магазинуудта ошожо, хэрэгтэй эд бараа худалдажа ябадаг байһан юм. Тиин мүнөө эндэ хоёр шэнэ магазин ашаглагдахада, нимэ холо ошохоёо болихонь гээшэ. Магазинай байшанные барилга хабсаралгын 669-дэхи поездын коллектив бодхооно.

С. БУХАЕВ.

Цырен-Дондок Хамаев
ХЭНЗЭ НОГООН
Романһаа хэһэгүүд

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 179-дэхи номерто).

Юу һураахаа ерэһэниие гансата ойлгоон тэжэнь хамаран үзүүр һарнилзаадхиба.

— Дулмые эндэ өөрөө һуулгаа һэн гүш?

— Тиигээ... Өөрөө,— гэжэ эхэнь үг-мэг гэбэ. Дүрыень гэрһээнь асараа һэм.

— Дулма хаанаб? Юундэ харюу үгэдэггүй байгаабта?

— Хүбүүн, һуул даа наашаа,— гээд, эхэнь орон дээрэ түрүүлэн ошожо һууба.

Юунһээ эхилхээ мэдэһэншье һаа, хоолойгоо заһан, зүрхэеэ доро оруулжа, хүбүүнэйнгээ шэгые адаглан, хэзээ нэгэтэ хэлэхэ ёһотой үгэеэ захалаа һэн.

— Гонгор, эхэшни залуу ябажа үзэлэн хадаа инагаи ябадалые баһал мэдэхэтэй байхаб,— иигэжэ хэлээд, эхэнь нюдэеэ халта зэртылгэн татажа, шала шэртэбэ.— Дулмаш шамдаа үнэн дуратай байгаа. Энээнээ һүүлшынгээ амин дээрээ гаршалээ һэн...

— Юу, наһа бараа?..— гэжэ сошордонгёор үгэлеэд, Гонгор һэрд бодошобо.

— Тиимэл юумэн болошоол даа...

— Яагааб?! — Гонгорой хоолойнь хухаршаба.

— Һуу даа. Хүбүүм. Бэеэ бари... Дүүрэһэн юумые хүн бусаадаггүй юм.—гэжэ даруулан, номгоруулан татажа хэлэбэ.—Түрэхэ болоһоноо шамда бэшээгүй һэн гү?

— Үгы... Нютагайнгаа һониниуудыел дуулгадаг байгаа.

— Хари, тиигэжэ хэлээшье һэн. Хүбүү түрэжэ үгөөд, гансата нэгэ доро баясуулаашам дээрэ гү гэдэг бэлэй. Түрөөгүй үхибүүндэ түмэр улгы бэлдээд яахамнайб даа гэхэ. Тиигэжэ намайгаашье үгэдөө оруулһан юм. Сагайнгаа тулажа ерэхэдэ, хоног соо гэртээ ядалсажа, үхэн алдаа. Юрэдөө, баряаша хүгшэнииешье асаржа, гэдэһыень эльбүүлээбди, фельдшершье туһалжа ядаа. Гэдэһээрнь гаргажа абаха гансал арга гэлсээд, колхозойнгоо машина эрижэ, аймаг абаашаха болобо. Ябалган дээрэнь бишье байлсаа һэм. Намайе дуудаад:

— Эжы, хэрбээ гарасалдаагүй һаам, Гонгорто ерэтэрнь, бү дуулгаарайгты,— гээ һэн. Тиихэдэ һүүлшынь үгые дуулаһан байгааб.

— Тиигээд яагааб? — гэжэ Гонгор яаруулба.

— Харгыдаа ами табижархёо...

— Эх, халаг даа! — гээд, Гонгор нюдаргаа бажуужа, шүдэеэ хабиран, сонходо ошожо, сабиргайнгаа үбдэжэ лугшахаяа болитор абяагүй зогсобо.

— Тиигэтэрээ юундэ намайе һэргылээб? Дуулажа зобоһондоо, һомон доро толгойгоо табижа болохо гэжэ һанаа гү? —гэһэн асуудалда өөрыгөө этигүүлмэ харюу оложо шадабагүй.

Эжынь бодоод, зэм дээрэнь гараа табижа:

— Хүбүүмни, эрэ хүн гүбши даа: эмээлтэ хазаартые баттаахаар,— гэбэ.

Досоохиинь тэгшэрүүлхын тула Гонгор эхынгээ хобигорхон дала мүрые тэбэреэд:

—Ойлгоноб, —гээд, халуунай мориндол, нэрэгүй хэдэн дахин толгойгоо дохилзуулба.

Энэ зугаань хэнэйншье сэдьхэл зүрхые ехээр доһолгожо, балай олон юумэ хөөрэлдэншьегүй һуужа, хоол бариба. Тархяа ганхалзуулһан хүбүүгээ харахадаа, эхынь хайралдаһаниинь хүрэбэ.

Гонгор мохоорхо бүдүүнээр орёожо, дээрэ дээрэһээнь татана. Гэр соонь бүгшэм игсуундал адли боложо байгаа һэн. Газаа гараад, хүйтэн агаараар амилха дуранайнгаа хүрэхэдэ, шинелэе үмдэбэ.

— Хайшаа ошохошниб? — гэжэ эжынь асууба.

— Газаагуур ябахам даа.

— Гонгор,— гэжэ зөөлэхэнөөр эхэнь хандаба — Дулмашни холо бэшэ, энээхэндэ, мойһон доро хүдөөлөөтэй.

— Юундэ гээшэб? —гэжэ Гонгор сошожо, хүнһөө ондоо юм аал гэн алдаад болишобо.

— Ами табихынгаа урда захиһан байгаа хаш.

Гонгор яаралтайгаар үүдэ нээжэ гараад, мойһоной һөөгүүд тээшэ гэшхэлхэдээ, шал хүлэршөөд ябаа һэн.

Тойруулжа хашаагаар хүрэзлээшьегүй, модон хабтагай дээрэ нэрэ обогыень, түрэһэн, үхэһэн үдэрыень һиилэжэ, мойһоной дорохоно хүдөө табиһан байба. Һүүлшынгээ һүниие эгээл эндэхэнэ хоюулан үнгэргөө һэн бэлэй. Дулмын өөртэнь ямар дура-

тай байһыень мүнөө бүри элээр бухы бэеэрээ мэдэрбэ. Гонгор досоохоо үбдэгэн һүүжэ, обоолоолой шорой дээрэнь нюдэнһөө гашуун нёлбөхө дуһалуулан байба. Тэрэ шархатахадааша, иигэжэ сэдьхэлээ хүмэрэезгүй һэн шуу.

Наран орохо тээшээ тэгүүлэнхэй, хүндыһөө буuһан хүйтэн жабар мойһоной хооһон эшэнүүдые дайран хүдэлгэжэ эхилбэ. Гонгор малгайһаа табан хушуугаа абажа, толгой таладань шорой ухашалжа хээд:

— Бусаһанаймни һүлдэ тэмдэг болон, шамтаяа мүнхэдөө эндэ байг! — гэжэ һөөлдэнгөөр хоолойгоо шахан хэлээд, үдэр соо һуунгүй ябажа эсэһэн хүндэл, хүлөө хүндөөр татан, һөөргөө бусаба.

Эжынь хорёо соогоо хажуудаа нэгэ эрэ хүнтэй зогсоно. Гонгорые хараад, урдаһаань гэшхэлхэдэнь, Гэлэг Гармаевич гэжэ таняа һэн. Буряад хүдэһэн дэгэлээ хөөрүүлэн татажа бэһэлһэн, хурьган малгайтай, гааһаяа зууһэн хуушанай партизан, коммунаһаа эхилээд, энэ болотор түрүүлэгшэ ябаһан үбгэжөөл үнгэрһэн үедэ бүри үбгэржэ, набтар боложо, духыд гэһэн, ябадалыншье хүндэшэг болоһоноор үзэгдэбэ. Холохонһоо гааһаяа эрхы дээрээ тоншороод, үбэртөө хэжэ, маһалзан энеэбхилээд, яһажанги гараараа гарыень шангаар адхажа:

— Шүдхэр абаг, хүмэримэрыш, шамайгаа хүлеэһэн гээшэмнай, — гээд, толгойһоонь хүл хүрэтэрнь хаража, — Ёһотой эрэ бэеэ бэелээ, хүдэржөө байнаш, —гэбэ.

Гонгор юумэ хэлэбэгүй, миил мүрөө хабшагад гүүлэн энеэбхилбэ.

—Болоо, болоо, хүбүүн. Сэг соогоо ерээш... Бэеш ямар бэ даа?

— Иимэ гартайб, — гээд, шархатажа, тохир болоһон зүүн гараа харуулаад, һөөлдэнги хоолойгоо хүргааpaa заажа: —Иимэ хоолойтойл бусаалби даа, —гэбэ.

— Толгойгоо шэрэжэ ерэһэнш болоо, — гэжэ эжынь оролсобо. —Ондоо юуншье хэрэггүй. Гэлэг, гэртэ орогты...

— Гэлэг Гармаевич, —гэжэ гэртэ ороод, стул табижа үгэһэнэйнгөө удаа Гонгор хандаба. — түрүүлэгшэ зангаарва гүбди?

— Ламын үгыдэ бомбо галзуурба гэдэгтэл байгшаб даа. Ядалданам. Шэнээ тамиршье һалаа, —гэжэ урдань гомдожо үзөөгүй Гэлэг Гармаевич ямаан һахалаа эмирэн хэлээд, мантагар шара толгойтой гааһаяа гаргаба.

— Шугын зүүн талын таряае хараав, — гэжэ Гонгор хөөрэлдөөгөө дэлгэбэ.

— Ехэ талмайтай тарягаа хуряаһаар байтарнай, саһан ороод, хүсэ хүрэжэ ядаабди, —гээд, Гэлэг Гармаевич бодожо, гэр соогуур һүндэлэн: — Ехэл ган байгаа даа. Арай хүрэнгэдөө хүрэхэ ороохоёо абаа гээшэ хабди, —гэбэ.

—Энэ доронь тэрэниие хуряаха хэрэгтэй. Нэгэшье ороо һо унагаангүй,—гээд, Эрхүүгэй вокзал дээрэ үлдэһэн үхибүүдые хараһанаа Гонгор хөөрөө һэн.

— Шамда ямар дурадхал байнаб? —гэжэ асуугаад, Гэлэг Гармаевич гааһаяа аманһаа абажа, жолбогор уралһаа холодуулангүй бариад байба.

— Үглөөдэр үглөөгүүр ябажа, хүдэлжэ шадахашуул хүлтэ гартаараа тэндэ ошог. Зондоо мэдүүлэе, дуулгая. Би өөрөө үдэрөөр тэндэ байхаб, — гээд, эжы тээшээ эрьежэ: —Хадуурнай бии гү? — гэжэ асууба.

— Жэбэ жонходо эдюулшэһэн хоёр юумэн хэзээ заяанай үлгөөтэй байгша.

— Хүбүүн, зүйтэй юумэ дурадхабаш,—гээд, Гэлэг Гармаевич урагша хойшоо һүндэлөөд асууба:

— Партида ороо һэн гүш, али үгы гү?

— Байлдаанда орохынгоо урда ороб һэм.

— Тэрэ ехэ һайн, —гэжэ дэмжэжэ, үбгэн абяагүй болошобо.

Энэ һамбаанда табаг бэлдэһэн эжынь столдо уриба. Гэлэг Гармаевич сай һороод, һониноо дэлгэд гээд, гаража ошобо. Гонгор хубсаһатаяа орон дээрээ хэбтэһэн аад, голгүй унташаһан, һэрихэдэнь, хахад һүниһөө холо үнгэршэнхэй байгаа һэн. Зуруул зуража, дэнгээ аһаагаад, сайгаа табиба. Харуулдаа ошоһон эжынь унтаг, амараг гэжэ һанаад, һэреэхээ зүрхэеэ хэбэртэй.

АМБААРТА орожо, һанаһаа хоёр хадуур абаад, үбһэ сабшахаяа баридаг хажуубаргаа бүлюу, хүурай тэбэр хэйрсэг сооһоо оноод, агаараар үреэд, таһа зада бүлюудэбэ. Хюмһаараа эринень даража үзөөд, одоо хурсэ болоо бээзэ гэхэдээ, сабхинггаа түриидэ бүлюугээ хабшуулжа, хубсалжа гараа һэн.

Одо мүшэд огторгойдо нойроо һамшаһан үхибүүдэй нюдэндэл һуларжа, анилдан унтархаяа түхеэрһэндэл үзэгдэнэ. Гонгор шэхэеэ табин, энэ үнэгэнэй харанхын хон жэндэ хэрэлсы дээрээ хүйтэн агаараар амилжа зогсод гээд, шугы соогуур үсэглэдэр ерэһэн зүргөөрөө гэшхэлэн ошобо.

Бусалгань баяр түгшүүрилтэ бодолоор һэлгэгдэжэ, шуурганда абтаһан шубуундал, түлгэнхэйшье һаа, өөрынгөө эршэдэ найдан, үбсүү сэлин нэтэрүүгээр жүдхэһэн руугаа шуумайха хүсэлдэ ээлэгдэнхэй ябаба. Амаргүйгөөр эсээл хадаа үшөө унтаа гээшэ ха.

Шугы хүндэлэн гараад, тарянай полидо Гонгорой ерэтэрнь, һайн үдэр болонхой, айлнуудай урхеер утаанай бурбурхан гэжэ байхань харагдаба. Шинелээ тайлажа, һарьмай бээлэйгээрээ хадуураа лаб бариад, багса багсаар зүүн гарайнгаа альган соо адхан, хадажа оробо. Һугадаа суглуулһан тарягаа боолтолон, нэгэ газарта обоолно. Байн халуудажа, түрүүн сохоһоонь, һүүлдэнь бэеһээнь хүлһэн лэбшэбэ. Хүнүүд ерэнэ аа гү гэжэ суглуулһан тарягаа боолтоболоходоо, нютаг тээшээ харадаг байба. Теэд баруун зүгһөө, айл тээһээ хүнэй һүүзыхэшье дүрэ үзэгдэнэгүй. Наранай гараһан хойно хүлеэһэнэйшье дэмы гэжэ бодоод, тиишээ харахаяашье болишобо. Хүн бүхэн урдаа ажалтай, баһал тухашаржа байгаа юм ааб даа. Ерэхэ үгыень Гэлэг Гармаевич дуулгаха ёһотой ха юм. Али суглуулжа ядажа байгаа гү? Дахин саһанда дайрагдажа хүшагдабал, энэ тарян һалаа даа. Ябашье үрдижэ, хуряажа үзэбэл, һайн байгаа гэһэн бодол Гонгорой тархи соо бии болоно. Саһанай орохогүй һаа, үдэр һүнигүй хүдэлөөд, гансараашье хадажархиха һэн. Уняар табиһандал тэнгэриин юугээшье хэхэеэ байһые ойлгохоор бэшэ. Тэрээнһээл түбэгшөөнэ.

Баруун шугы тээһээ турлаагуудай хаагалалдахые дуулаад, нюргаа тэниилгэжэ, эрьен харахадань, бүлэг зон һубарилдан, гол хүрэхээ ябаба. Хара мори унаад, түрүүлжэ ябаашань Гэлэг Гармаевич гэжэ тааба. Гонгорой досоо гансата сэлмэжэ, үүлэнэй забһарһаа наранай гараһандал, сэлмэг сүлөө болошобо. Мүнөө энэ тарян саһанда оройдоошье дарагдангүй хуряагдахань! Нюурайнгаа хүлһэ аршажа, тамхилха һанаатай, үмдэнэйнгөө хармаан һабардаад, үгы байхадань, шинельдээ ошобо.

Амаржа, тамхилжа һууһан Гонгорто түрүүлэгшэ морёойнгоо жэгдэхэн хатараар ерэжэ, амыень татаад:

— Сайн!—гэжэ ёһолон: — Холтомороо харагтылши! Эртэ ерээлтэйш?! Нилээхэн даражархёо байнаш,—гэхэдээ, нюдэниинь сог заляар ялалзан, хоолойнь урма дүүрэн дуулдажа байгаа бэлэй.

— Наранай гараагүйдэ даа, —гээд, Гонгор ерэжэ ябагшад тээшэ хаража, тамхияа һороод һураба:

—Олон хүн гү?

— Байһан батальоноо хуу бодхоожо суглуулаабди. Арбаад гаран,—гээд Гэлэг Гармаевич яаралгүйгөөр монгол үүлтэрэй набтархан моринһоо бууба.

Үбгэжөөлэй бэе хүндэ болоо, унаха барихадань, һаатабаригүй бэлэн тулань колхозойнгоо эгээ набтархан мори эмээллэнэ гэжэ Гонгор таагаа һэн.

Түрүүлэгшэ морёо тушангүй табижархёод, хажуудань ерэжэ дабшалхадаа:

— Гарахагүй зон гаража ерэбэ. Шамайе бусаа гэхэдэ хүхилдэнэ. Уулзаха хараха гээ һаа үһанай зүүн бэеын поли ошогты гээби. «Юундэ гээшэб!» гэжэ үлыдэхэ юумэд лэ. Гэртээшье оронгүй, Гонгорнай таряа хуряажа байна гэхэдэм, хүдэлмэрилнэ гэжэ этигэхэ хүн үгыл. Хэбэрынь намайгаа наадана ёһотой гэжэ һанаа хаш. Үглөөгүүр болоходо, зүүн тээшэнь заажа байжа харуулааб. Дайнда шархатаа, контузи абаа гэлсээ хамнай. Ухааниинь муудашоогүй юм аабза гэлсэхэшье зон бии. Һаһа-һа... Муу һанаа һанангүй, ошожо мэдэгтыл гээб. Юрэдөө, сүлөөтэй сүлөөшьегүй зоной зариман ерэлсэбэ ха, — гээд, алшуураа гаргаба.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

ГАИ-гай экран

Июль һарын һүүлшын долоон хоногой туршада республикын харгы замууд дээрэ 42 усалта ушарал тохёолдоо. Найман хүн наһа бараһан, 56 хүн гэмтэһэн байна. Харгы замууд дээрэ үзэгдэһэн эдэ авариин ехэнхи хубинь машина, техникэеэ саг соонь харууһалдаггүй, шалгадаггүй дээрэһээ болоо гэжэ шэн түрүүлэн тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэмнай үсөөн машинатай предприяти, эмхи зургаануудай жолоошодой, мүн үмсэдөө машинатай хүнүүдэй зүгһөө үзэгдэнэ. Эдэнэр машинынгаа хойноһоо ёһотоор техническэ харууһа хэдэггүй, энэ тэрэ дутуу дундануудыень усадхахын хойноһоо оролдодоггүйнь хоншолон экэ болоно. Жэшээнь, прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн С. А. Викторов июлиин 28-най үдэр Улаан-Үдэ хотоһоо Загорск тосхон тээшэ «Ява» мотоциклаар гараһан. Харгыдаа коляскынь гол хухаржа, мотоциклнь урбалдашоо. Эндэ пассажир А. М. Злыгостева, мүн өөрөө хүндөөр гэмтээ. Энэ үдэр авиазаводой хүдэлмэришэн В. Т. Иванов «Победа» машинаар «50 лет Октября» проспектээр гүйлгэжэ ябаһаар, харгы дээрэ гэнтэ хүнэй бии болоходо, тормозоо даран гэхэдэнь, тэрэнэйнь шланг таһаржа, ябаган хүниие дайражархёо.

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин ГАЗ-53 түхэлэй машинын жолоошон Н. А. Шавринай Баргажан ошоһон харгын 18-дахи километртэ ябатарнь тормозынь хүдэлхэеэ болишоо. Тиигэжэ машина хүмэрижэ, нэгэ хүн наһа бараһан, долоониинь гэмтэһэн байна.

Эдэ бүгэдэһөө тобшолол хэхэдэ, жолоошон бүхэн харгын дүримэй 27-дохи бүлэгые һайн мэдэнэгүй гэжэ һанагдана.

Үнгэрөөд байһан үе соо республикын ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд харгын дүрим эбдэһэн 1500-гаад жолоошонние баряа. Тэдэнэй зуугаад хүниинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан байна. Тиихэдэ Буряадай «Ремсельбурвод» трестын ПМК-гай Дайдаев, республикын соёлой министерствын автобазын Ощепков, «Востокгидроводхозой» Петров, горжилуправлениин Посохов гэгшэд һогтуугаар машина жолоодожо ябаһаар хоёрдохиёо баригдаба. Мүн Кабанскын районой Посольск тосхоной гудамжада һогтуугаар томо мотоциклнуудые жолоодоһон Якушев Суворов хоёр мүргэлдэшэһэн байха юм.

Республикын ГАИ-гай захиргаанай комиссиин шиидхэбэриин ёһоор, 608-дахи ПМК-гай Мумаев, Меделец, «Бурятпромжилводстрой» трестын Михайлов, «Бурсельхозхимиин» Вишняков гэгшэд машина жолоодохо эрхээ хаһагдаба.

Л. ПОПОВ,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

ФРГ. Эб найрамдалай, харилсаа холбоонай, буу зэбсэг хуряалгын түлөө комитедэй, Эб найрамдалай немецкэ союзай болон Германиин Компартиин уряалаар ороной олохон хото городуудһаа ерэһэн 40 гаран залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, фашизмда эсэргүү бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай жагсаал Бонндо болобо. 20 мянга гаран хүн Баруун Германиин ниислэлэй үйлсөөр ябажа, Мюнстерплац гэжэ талмайда сугларaад, митинг үнгэргөө. Митингдэ хабаадагшад Баруун Европодо американ ракетэнүүдые тодхохо гэһэн НАТО нэгэдэлэй шиидхэбэри эрид шууд буруушаагаа. СССР-эй оруулһан хэлсээ холбоо хэхэ тухай дурадхалнуудые дэмжэжэ байһанаа элирхэйлээ.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН ● ТАСС ● АПН ● СААНАҺАА

ДОБТОЛГОНЬ БУРУУ ҺҮРЭБЭ

САН-ХОСЕ. Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор. Гуасапай вулканай районой партизануудта эсэргүүгээр Сальвадорой хархис сэрэгшэдэй хэһэн добтолго һүүлэй үедэ гурбадахяа буруу һүрөө. Мүрдэгшэд 150 шахуу солдадаа алдаад, гэдэргээ сухариха баатай болобо.

Зэбсэггүй хүн зониие хунтын солдадуудай олоор алажа хюдажа байһан ябадал Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национальна сүлөөлэлгын фронтын тараһан мэдүүлгэ дотор эрид буруушаагдана. Хунтын ВВС Аледанос, Серро Гуасап гэжэ һуурин тосхонуудые бүдүүлигээр бомбодоо. Бомбодолгын үедэ 36 сальвадорец алуулһан байна.

Эндэхи партизанууд Гуасапай районһоо сэрэгүүдэй сухарилгада һаад ушаруулхые оролдон, Сан-Мигель гэжэ зүүн департаментын хүүргэнүүд ба харгын полотнонуудые тэһэлбэ.

ПАНАМА. Сальвадорой дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай зэбсэгэй хүсөөр таһалгаряагүй хамааржа байһые буруушааһан ехэ жагсаал Панамын ниислэлдэ болобо. Тэрээнһээ уламжалан, США-гай посольствын байшангай дэргэдэ митинг үнгэрэгдөө. Митингдэ хабаадагшад Сальвадорой хунтада сэрэгэй дэмжэлгэ үзүүлхэеэ болихо эрилтэ Вашингтоной үмэнэ табиба.

ФРАНЦИИН НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААНДА

ПАРИЖ. Франциин Национальна суглаанай онсо сесси эндэ болоод тараба. Республикын президентын декредтэй зохилдуулан, ороной политическэ ба социально-экономическа шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула энэ сесси зарлагдаа.

Нютагай засагай зургаануудай этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые нилээд үргэдхэхөөр хараалжа, правительствын зууршалһан хуулиин проект онсо сессиин зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болоно.

Тэрэшэлэн гүрэнэй аюулгүйе сахиха сүүд болиулха тухай (зүүнэй хараа бодолтой партинууд тиимэ сүүдые демократида эсэргүү ябуулга гэжэ тоолодог байгаа), ороной шэнэ президентын һунгагдаһанай һүүлээр соносхогдодог амнисти тухай хуулиин проектнүүдые депутадууд мүн лэ баталаа. Гэхэ зуура, мүнөөнэй амнисти урда тээхинүүдһээ ямар илгаатайб гэхэдэ, үйлэдбэриин эзэдэй зүгһөө хашагдадаг, мүрдэгдэдэг байһан ажалшадта хамаадана.

Онсо сессиин дүнгүүд хадаа президентын ба парламентскэ һунгалтануудай урда тээхи кампаниинуудай үеэр зүүнэй хараа бодолтой партинуудай, найрууһан реформонуудые бэелүүлхэ түрүүшын ябуулга болоно гэжэ шэнжэлэгшэд тоолоно.

Франциин премьер-министр П. Моруа түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула парламентын үнөө хоёр онсо сесси сентябрь ба мартда зарлахаар правительство багсаана гэжэ мэдүүлбэ. Тусхайлан хэлэбэл, банкнуудые, хэдэ хэдэн промышленна томо бүлэгүүдые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай, пенсидэ гараха наһанай дээдэ захые хороохо тухай, гүрэнэй телевизион но ба радиогой компаниинуудай реформо хэхэ тухай хуулиин проектнүүд депутадуудай үзэмжэдэ табигдаха байха гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ГАМБИДАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. Баруун оронуудай мэдээсэлэй агентствануудай элирхэйлэн тэмдэглэһэнэй ёһоор, июлиин 30-да Гамбида гүрэнэй урбалта хэһэн Революциин Верховно соведэй (ВСР) тала баригшад Баруун Африкын энэ багахан орон худар оруулагдаһан Сенегалай сэрэгүүдтэ эсэргүүсэлтэ хэжэ үргэлжэлһөөр. Франс Пресс агентствын мэдээнүүдэй ёһоор, «Панар» гэдэг хуягта автомобильнуудаар, «Пума» вертолёдуудаар, француз сэрэгэй бусад техникээр зэбсэглэһэн Сенегалай армиин подразделенинүүд юрын буунуудтай, хүн зоной зүгһөө дэмжэгдэдэг Гамбиин буһалгаашадтай тулалдана. Буһалгаалан бодогшод 18 десантнигые тээһэн «Пума» вертолёдые Банжулай райондо буудажа унагааһан байна.

Буһалгаалагшадай гол хүсэнүүд Банжулай оршондохи Бакаугай казармануудай дотор хүреэлэгдэнхэй. ВСР-эй радиогой мэдээсэлнүүд дамжуулагдаһан зандаа. Нүүдэл радиостанциин туһаламжаар ороной элдэб районуудһаа дамжуулганууд хэгдэнэ.

АФП-гэй телеграммануудһаа харахада, Гамбиин ниислэлдэ мүрдэлгэ хюдалга болоно. Городто һандаргагдаһан байшангууд, һэрхиитэрээ буудагдаһан, сүмэ сохигдоһон хананууд, магазинуудай һандаагдаһан витринэнүүд, хооһон үйлсэнүүд харагдана гэжэ Франциин мэдээсэлэй агентствын корреспондент бэшэнэ. Эндэ болоһон байлдаануудай үеэр эгээлэй олон хүн гэмтээ. Англиин «Гардиан» газетын мэдээнүүдэй ёһоор, Гамбидахи байлдаануудай үедэ 850 шахуу хүн алуулһан байна. Банжул шадарай харгынууд дээрэ хаа хаанагүй үхэһэн хүнүүдэй бэенүүд хэбтэнэ. Хэдэн мянган хүн шархатанхай, —гэжэ АФП агентство мэдээсэбэ.

ЗАХИРГААНАЙ ХАРАА БОДОЛЫЕ БУРУУШААНА

ВАШИНГТОН. Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай-экономическа холбоо барисаагаа хаһан хизаарлаха гэһэн Рейганэй захиргаанай хараа бодолые Холбоото Штадуудта өөһэдтэнь хохидол ушаруулха ябуулга гэжэ тоолон, Америкын худалдаа наймаашад буруушаана.

Зүүн ба баруун оронуудай хоорондоо үгээ ойлголсохые хүсэдэг американ комитет мэдүүлгэ тунхаглаа. Совет-американ худалдаа наймаанай хэмжээе саашадань хороохо гэжэ Вашингтоной эрмэлзэдэг байһантай дашарамдуулан, ехээр һанаата болоко байһаниинь мэдүүлгэ дотор элирхэйлэгдэнэ. Хэрбээ тиимэ хизаарлалга хэбэл, Советскэ Союз Америкын дэлгүүрээр һонирхохоёо болихо гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй үеын байдалһаа харахада, СССР-тэй худалдаа наймаа хүгжөөлгые шухалада тоолодог Баруун Европын оронууд тэрэ «хооһон зайе» амжалтатайгаар эзэлнэ. ФРГ-гэй, Италиин, Франциин ба бусад гүрэнүүдэй фирмэнүүд совет гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдтэй хэлсээнүүдые батална. Энэнь тэдэндэ ехэ ашагтай байна.

ЛИВИИН БУРУУШААЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Египедэй президент Садат, Суданай президент Нимейри һүүлэй үедэ нэгэнтэ бэшэ үгэ хэлэхэдээ, Ливидэ харша мэдүүлгэнүүдые хэһыень буруушаажа. ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ Ливи мэдүүлгэ бариба.

Ливиин Араб Джамахириин Арадай дээдэ комитедэй гадаадын харилсаа эрхилдэг арадай бюрогой секретарь А. А. Обейдиин Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээһэн телеграмма дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Египедэй ба Суданай засагаархид Израиль ба США-тай үгэсэн, Ливидэ эсэргүү түримхэй ябуулга үүдхэхэ зорилготой харша түсэб хараалжа байһыень тэдэнэй мэдүүлгэнүүд гэршэлнэ.

Телеграмма дотор тусхайлан тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, американ империализм ба Израильтай хамта Египедэй ба Суданай засагуудай хараалһан эзэрхэг түримхэй түсэбые Ливиин дотоодын хэрэгүүдтэ сэхэ хамаарһан ябуулга, уласхоорондын хуули гуримуудые эбдэһэн ябадал гэжэ хараха хэрэгтэй. Египедэй ба Суданай түримхэй һанаашалганууд энэ нютагтахи шахардуу байдалые улам дэбэргэхэ, уласхоорондын байдалда аюул тохёолдуулха болоно. Энэ нютагтахи байдалые муудхаалгын тон муу хойшолонгуудтай байха тухайда анхарал хандуулнабди гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөгэй барилганууд» — түрүү бэшэг. «Үбһэ хуряалгын халуун хаһын эршэ шангадхаха» —тэжээл бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари. «Республикымнай ажалай үдэр» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мал ажал—онсо шухала һалбари» — корреспонденци, мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Залуу наһанай зали унтархагүй» — Л. Емельяновагай статья. «Хуушан түйлалтануудта баримталан холо ошохогүйш» — Н. Зубцовой корреспонденци. «Түрэл орон доторнай» —ТАСС-ай тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбариһаа.

Гурбадахи хуудаһанда. «Удааран унжагайрһан барилганууд» —«Правда Бурятии» газетын редакциин хэһэн рейдын материалнууд. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Спорт» —тобшо мэдээсэлнүүд, корреспонденци. «ГАИ-гай экран». «01 мэдээсэнэ». Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Синдикат-2» (6-дахи сери). 11.15—«Боро баабгай тухай»баримтата фильм. 11.40—«Холын жэлнүүдэй аад, сэдьхэлдэ дүтэ дуунууд». 12.20—Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Эстониин телестудиин баримтата фильмүүд. 16.45—В. Крапивин «Та сторона, где ветер»—теле-зүжэг. I хуби. 18.10—«Экономико амалтын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй».

Улаан-Үдэ. 18.20—«Байгал» программа (буряадаар). 18.50 —Уласхоорондын шэнжэлэл. (буряадаар). 19.05—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн циклһээ.

Орбита. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00 — Хоккейгээр Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө ЦСКА—«Брюнес» (Швеци) Италиһаа дамжуулга. 22.00—«Время». 22.35—«Хүгжэм тухай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэмнай». Мусоргскиин түрэһэн нютагта. 23.20—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 23.35 —«Кечеванай годлинууд» —баримтата телефильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55— Дамжуулгын программа. 13.00— «Всмотритесь в это лицо»—уран һайханай фильм (2-дохи сери). 13.55 —Мультфильмнүүд. 15.30—«Декабристнууд тухай хөөрөөн». И. Пущин. 16.30—РСФСР-эй габьяата артист А. Наседкин наадаха.

Улаан-Үдэ. 17.00—«Уран һайханай уншалга». И. Калашниковай «Не поле перейти» гэһэн романһаа хэһэг. 3-дахи дамжуулга. 17.25—«Карибска меридианһаа репортаж»—баримтата фильм.

Орбита. 18.20—«Орленок» телестудиин концертнэ зал. 19.00 — «Хиросима»—баримтата фильм.

САГААН УЛАРИЛ

Августын 6—7-ной үдэрнүүдтэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта саг зуура бороо орохо, аадарлаадшье абаха. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха хараатай. Һүниндөө 8—13 градус дулаан хонохоор хүлеэгдэнэ. Үдэртөө 19—24 градус хүрэтэр халуун болохо. Тиихэдэ зарим районуудта һүниндөө оройдоо 3 градус дулаан хоноод, үдэртөө 15 градус хүрэтэр дулаархаар багсаамжалагдана.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2.54.54, приемная —2.54-93, зам. редактора—2.68.08, зам. редактора—2.62.62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2.66-76, отделы: партийной жизни—2.60.91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2.61-35, сельского хозяйства —2.64-36, 2-63.86, советского строительства и быта—2.69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2.34.05, перевод—2 54-93, писем и селькоров —2.67-81, корректорская—2.35.95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2.33.61, отдел объявлений—2 65.54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01644. Заказ № 180. Индекс 5901.